זון אויפגאנג — 6.47
זון אונטערגאנג — 5.41

די אינזעלן אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עסאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

אידישע וואַרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 200. Winnipeg, Tues. Oct. 14, 1930. Published daily except Saturday and Sunday דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דינסטאג כב׳ תשרי, תרצ״א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

דייטשע פאשיסטן אטאקירן אידישע געשעפטן אין בערלין אין ראַיאָטן צו עפענונג פונ׳ם רייכסטאג

אַרגאניזירטע ראיאָטן באַנייען זיך היינט פאַרטאָג. — פאַליציי צעטרייבט די כולינגעס. — פאַליטישע לאַגע איז א קריטישע

בערלין, אקט. 14.— די עפענונג פונ׳ם רייכסטאג, נאך די וואלן פון סעפט. 14טן, איז פון די פאשיסטן געפייערט געווארן מיט טומלדיקע דעמאנסטראציעס און מיט ראיאטן, אין וועלכע אידישע געשעפטן זיינען צעשמעטערט געווארן. די פאליציי האט אויך געהאט צו טאן מיט קאמוניסטישע ראיאטן, אבער, ווי פאליציי שעף צערניבעל דערקלערט, זיינען עס די פאשיסטן געווען די איניציקע וואס האבן צעשמעטערט פענסטער אין די אידישע געשעפטן.

דער פאליציי איז נעכטן געלונגען אונטערצודריקן די ראיאטן אין שיסעריי, אבער באנוצנדיק זיך פריי מיט די שטעקנס. היינט פארטאג אבער זיינען באנדעס פאשיסטן ווידער באפאלן די צענטראלע געשעפטן נאמען, שיסנדיק פון רעוואלווערן און וואר־פנדיק שטיינער אין די שויפענסטער פון די געשעפטן. די מחנות כולל־נאמען זיינען קאנסק געווען גרייט צו פלינדערן די געשעפטן.

די ראיאטן זיינען קאנטיק געווען גוט אָרגאניזירט אין פאראויס. די מייסטע אנטיילנעמער זיינען פארשוואונדן געווארן אויידער די פאליציי האט דערגרייכט דעם פלאץ.

ארום 3 פארטאג זיינען די צענטראלע נאמען געווען באוואכט פון שווערע פאליציייאישע פאטרולן.

די איין־שעה׳דיקע עפענונגס סעסיע פונ׳ם רייכסטאג איז געווען אזוי טומלדיק, ווי דער דרויסן. פאליציייאישע פייפלאך האבן פארטומלט יערן פארזוך פון דעפארטאטן צו לאזן זיך הערן.

די פאשיסטישע דעפוטאטן, 107 שטארק, האבן אריינגעמארשירט מיט טומל, אנגעטאן אין זייערע אויספארמען, — אין ברוינע העמדלאך און אין שווארצע הויזן שטיוול. איידער דער טומל פארזאורזאכט פון זייער דערשיינונג האט זיך איינגעשטילט, האבן די קאמוניסטן פארגעשלאגן ווי א דרייגנדיקן פארשלאג אז דייטשלאנד זאל אפשטעלן אירע צאלונגען אונטער׳ן יאנג פלאן. די רעאקציאנערע פארטייען האבן געשטיצט דעם פארשלאג פון די קאמוניסטן, אבער ער איז דורכגעפאלן.

די שטימען זיינען ניט געציילט געווארן, ווייל די מערהייט קענען דעם פארשלאג איז געווען אויסער צווייפל. עס ווערט אפגעשאצט, אז 244 דעפוטאטן פון א סך הכל פון 577 האבן פארדעם פארשלאג געשטימט.

צווישן די וואס האבן געשטימט פאר׳ן פארשלאג איז געווען יוסטיץ מיניסטער בערעטס, פון דער עקאנאמישער פארטיי, אגב איז ברעדט אויפגעפארערט געווארן פון זיין פארטיי צו דעזיגנירן פון ברוינינגס קאבינעט, אבער פרעזידענט הינדענבורג האט אים באאיינפלוסט צו פארבלייבן אינ׳ם קאבינעט צוליב פאטריאטישע מאטיוון.

יעדענפאלס מיינט עס, אז די עקאנאמישע פארטיי וועט צושטיין צו די קאנגער פונ׳ם דורכפיר פונ׳ם יאנג פלאן. אין די רייען פון דער פאלקס פארטיי הערשט אויך א שטימונג קעגן דעם דורכפיר פונ׳ם יאנג פלאן, און, זאל די דאזיקע פראגע ארויסגערוקט ווערן אויבנאן, דאן וועט די לאגע פון דער רעגירונג קאנצן ווערן גע־פערלאך.

דערווייל, ביז דאנערשטאג, ווען קאנ־צלער בריונינג וועט מאכן זיין מיניסטעריי שע דעקלאראציע, ווערן ניט דערוואַרטעט קיין וויכטיקע אנטוויקלונגען.

פאַרשווערונג אויף לעבן פון פוילישן דיקטאַטאָר אנטדעקט

וואַרשע, אקט. 14.— ווי די פאליציי אנאנסירט, האט זי אנטדעקט א באמבען אטענטאט אויפ׳ן לעבן פון מארשאל פילסודסקי, דיקטאטאר פון פוילן. ניין מיט־גלידער פון דער סאציאליסטישער פארטיי מיליץ, אנגעפירט פון פעטער יאנאדזשיס־סקי, זיינען ארעסטירט געווארן, אנגע־קלאגט אין באטייליקן זיך אין דער פאר־שווערונג.

יאנאדזשינסקי האט אין 1912 געמאכט אן אטענטאט אויפ׳ן לעבן פונ׳ם צארישן גענעראל־גובערנאטאר אין וואַרשע.

(::)

נייענצן טויט אין ניו־דזשערסי פון גיפטיקע משקה

ניו־יארק, נ. דזש., אקט. 14.— מיט נייע אכט קרבנות פון גיפטיקע משקה נעכטן, האט די צאל פון טויטע פון האלץ אלקאהאל פאר דער וואך דא דערגרייכט נייענצן.

די צאל טויטע דערגרייכט איינטלאך 22, אבער בלויז אין 19 פאלן איז דער טויט געווען אויף זיכער א רעזולטאט פון גיפטיקער משקה.

(::)

לייוויסס טור אין מערב קאנאדע

לויט די לעצטע טעלעגראמעס, וואס דער הינער שטאט קאמיטעט פון איד. קולטור געזעלשאפט האט געשיקט פון ווינ־ניפעג, ווערט דאנערשטאג, דעם 14טן דעצעמבער, אין זיי בעטן אלע פריינטלאכע ארגאני־זאציעס צו האלטן פריי יענעם אוונט.

(::)

פרעמיער בענעט וועט מארגן געהערט ווערן אויף דער ראדיא

מארגן, 4.05 נ. מ. (אונזער זייגער) וועט מען דא קאנען הערן א רעדע פון פרעמיער בענעט, וועלכער וועט ריידן אויף דער ראדיא אין לאנדאן.

די רעדע ווערט פארשפרייט דורך א "טשיין בראדקעסט" איבער נאנץ קאנאדע.

(::)

הענרי פארד באזוכט פרעמיער מאקדאנאלד

טאקיא, אקט. 14. — עס איז דא נעכ־טען באקאנט געמאכט געווארן, אז די יאפאנעזישע רעגירונג באטראכט איצט ערנסט א פארשלאג פון דייטשלאנד צו עטאבלירן א בערלין־טאקיא עראפלאן באַ־דיינונג, דורך אינדיע.

אימפארט פון סאוועטישע קוילן אפגעשטעלט איבער׳ן ווינטער

אטאווא, אקט. 14.— קאנאדער אימ־פארטערס פון סאוועטישע קוילן האבן זיך פארפליכטעט פאר דער רעגירונג ניט צו אימפארטירן איבער׳ן ווינטער קיין סאוועטישע קוילן, מיט׳ן, אויסנאם פון די טראנספארטן וואס זיינען איצט אין ווג, — ווי סער דזשארדזש פערלי, פרעמיערס שטעלפארטרעטער, אנאנסירט.

וועלן די אימפארטערס בראכן זייער צו־זאג, דאן וועט די רעגירונג אנווענדן בנו־גע די סאוועטישע קוילן דעם דאמפינג טאריף, וואס וועט מאכן דעם אימפארט אוממעגלאך.

אויפ׳ן וועג זיינען איצט זיכן שיפן מיט סאוועטישע קוילן, און זיי אלע זיינען געטשארטערט צו פירן צוריק ווייץ פון מאנטרעאל, אזוי אז די רעגירונג האט ניט געפונען פאר ווינשנסווערט צעזע־שטעלן אויך די אויסלאדונג פון די דא־זיקע שיפן.

אויף דער לעצטער סעסיע פון פאר־לאמענט איז די רעגירונג באפולמעכטיק, געווארן אפצושטעלן דעם אימפארט קיין קאנאדע פון סחורה פון וועלכן ס׳איז לאנד וואס האט זיך ניט באטייליקט אינ׳ם ווערסאלער אפמאך. די רעגירונג האט אזוי געקאנט פארבאטן דעם אימפארט פון סאַ־וועטישע קוילן, אבער זי האט בעסער באַ־נוצט זיך מיט אן אנדער מעטאד אפצו־שטעלן דעם אימפארט.

לויט א ברעקלערונג פון מר. מיקלס, פארשטייער פון דער וועיווער קאול קא., וועלכע האט אימפארטירט די קוילן, האט די קאמפאני איינגעוויליקט אפצושטעלן צייטווייליק דעם אימפארט, כדי צו זעען וואס פאר אן איינפלוס דאס וועט האבן אויף די קוילן מינען אין נאווא סקאשא. ער ניט אבער צו, אז ס׳איז דא אן ערנ־סטע מיינונג, אז דער סאוועטישער אנ־טראציע קאנקורירט ניט מיט קאנאדער קוילן, נאר מיט אמעריקאנער אנטראציט, און אז פאר קאנאדע לויגט זיך אנצוהאל־טען די האנדלס באציאונגען מיט סאוועט רוסלאנד.

(::)

פלאנעווען לופט פארבינדונג צווישן בערלין און טאקיא

לאנדאן, אקט. 14. — דער אמעריי־קאנער אוטטאמאביל מאנגאס הענרי פארד איז געווען דער גאסט אין נומער 10 דאונינג סטריט און ער האט געהאט א געשפרעך מיט פרעמיער מאקדאנאלד פאר א האלבער שטונדע צייט.

(::)

בריטישע ארבעטער פארטיי דערוואַרט ניט קיין באַדיקע וואַלן

פרעסטאן, לענקעשייר, אקט. 14. — די בריטישע ארבעטער פארטיי דערוואַרט ניט קיין באַדיקע וואַלן, — האט דא אין א רעדע דערקלערט ארטור גרינוואוד, גע־זונטהייט מיניסטער. "מיר ווייסן ניט ווען וואלן וועלן פארקומען, אבער מיר גרייטן זיך צו נאך צוויי — דריי סעסי־עס פון שווערער ארבעט," — האט ער געזאגט.

גרויסע ביסקוויטן פאבריק וועט באלד אויפגעבויט ווערן אין ווינניפעג

האבנדיק צוטרוי אין דער וואקסנדי־קער פראספעריטעט פון ווינניפעג און מערב קאנאדע, האט די קריסטי בראון און קאמפאני, ביסקוויט מאנופעקטשו־רערס, צוגעגרייט פלענער צו בויען, אויף נאטר דיים עוועניו, א מאדערנעס פלענט וואס וועט קאסטן ארום 750 טויזנט דאָ־לאר. די דאזיקע דערקלערונג האט דא נעכטן געמאכט, אסטין דזשיי, בארדלי, פון טאראנטאו, סיילס מענעדזשער פון דער קאמפאני.

די נייע בעקעריי, ווערט דערוואַרטעט, וועט זיין אין איר פולער אפערירונג אין ניין מאנאטן ארום. צוויי־דריטל פון דער אויסגעגעבענער סומע אויף דער בעקעריי וועט אויסגעגעבן ווערן אין ווינניפעג, און קאנאדער פראדוקטן וועלן אין דער פראדוקציע פון דער בעקעריי אנגעשטעלט ווערן.

בארדלי, אקט. 14.— דער אמעריי־קאנער אוטטאמאביל מאנגאס הענרי פארד איז געווען דער גאסט אין נומער 10 דאונינג סטריט און ער האט געהאט א געשפרעך מיט פרעמיער מאקדאנאלד פאר א האלבער שטונדע צייט.

(::)

בריטישע רעגירונג זאגט זיך אפ פון בענעטס פלאן און באט אן איר איינענעם פלאן

שלאגט פאר א סיסטעם פון מאסן און קוואטא איינקויפן צו דערמוטיקן אינטעראמעריקאנישן האנדל

לאנדאן, אקט. 13. — די ארבעטער רעגירונג וועט דערלאזן דעם פארצוג מא־ריפן פלאן אזוי לאנג ווי די מעעקענא מא־ריפן פארבלייבן נאך אין קראפט, אבער דעם פלאן פון מר. בענעט פאר אלגעמיינע פארצוג מאליפן קאן זי ניט אננעמען.

דאס האט דערקלערט ווילאם גרעהעם, פרעזידענט פון בריטישער בארד אף טרייד (האנדלס מיניסטער), פאר דער אימפעריאלער קאנפערענץ. אנשטאט דעם שלאגט זי פאר דער קאנפערענץ אירע איינענע פלענער פאר דער דערמוטיקונג פון אינטער אימפעריאלן האנדל.

מר. גרעהעם פארשלאגן זיינען בקיצור פאלגנדיקע:

1. אימפארט ביזראס (וואס זאלן דער־מיטיקן אימפארטן פון די אימפעריאלע לענדער).

2. מאסן איינקויף פלענער (ד. ה., עס זאלן דורך די רעגירונגען איינגעקויפט ווערן פראדוקטן פון דער אימפעריע אין גרויסע קוואנטיטעטן).

3. דער קוואטא איינקויף סיסטעם (דאס דארף מיינען, אז אין יערן לאנד זאל א געוויסער פראצענט אימפעריאלע פראדוקטן מוזן געגנוצט ווערן).

4. פארהאנדלונגען ווענן האנדלס אפמאכן צווישן די מיטגלידער פון דער אימפעריע.

5. אימפעריאלע ראציאנאליזאציע און באשטימונג פון פראדוקציע (ד. ה., אויס־טיילונג פון געוויסע אימפעריאלע לענ־דער פאר דער פארשטעלונג פון געוויסע אנטיקלונגען.

דער פארשלאג פון מר. בענעט איז אנגענומען געווארן מיט טומלדיקע דעמאנסטראציעס און מיט ראיאטן, אין וועלכע אידישע געשעפטן זיינען צעשמעטערט געווארן. די פאליציי האט אויך געהאט צו טאן מיט קאמוניס־טישע ראיאטן, אבער, ווי פאליציי שעף צערניבעל דערקלערט, זיינען עס די פאר־שיסטן געווען די איניציקע וואס האבן צע־שמעטערט פענסטער אין די אידישע גע־שעפטן.

דער פאליציי איז נעכטן געלונגען אונ־טערצודריקן די ראיאטן אין שיסעריי, אבער באנוצנדיק זיך פריי מיט די שטעקנס. היינט פארטאג אבער זיינען באנדעס פאר־שיסטן ווידער באפאלן די צענטראלע גע־שעפטס נאמען, שיסנדיק פון רעוואלווערן און וואר־פנדיק שטיינער אין די שויפענס־טער פון די געשעפטן. די מחנות כולל־נאמען זיינען קאנסק געווען גרייט צו פלינדערן די געשעפטן.

די ראיאטן זיינען קאנטיק געווען גוט אָרגאניזירט אין פאראויס. די מייסטע אנ־טייל־נעמער זיינען פארשוואונדן געווארן אויידער די פאליציי האט דערגרייכט דעם פלאץ.

ארום 3 פארטאג זיינען די צענטראלע נאמען געווען באוואכט פון שווערע פאליי־ציייאישע פאטרולן.

די איין־שעה׳דיקע עפענונגס סעסיע פונ׳ם רייכסטאג איז געווען אזוי טומלדיק, ווי דער דרויסן. פאליציייאישע פייפלאך האבן פארטומלט יערן פארזוך פון דעפאר־טאטן צו לאזן זיך הערן.

די פאשיסטישע דעפוטאטן, 107 שטארק, האבן אריינגעמארשירט מיט טומל, אנגעטאן אין זייערע אויספארמען, — אין ברוינע העמדלאך און אין שווארצע הויזן שטיוול. איידער דער טומל פאר־אורזאכט פון זייער דערשיינונג האט זיך איינגעשטילט, האבן די קאמוניסטן פאר־געשלאגן ווי א דריינגנדיקן פארשלאג אז דייטשלאנד זאל אפשטעלן אירע צאלונגען אונטער׳ן יאנג פלאן. די רעאקציאנערע פארטייען האבן געשטיצט דעם פארשלאג פון די קאמוניסטן, אבער ער איז דורכגע־פאלן.

די שטימען זיינען ניט געציילט געווא־רען, ווייל די מערהייט קענען דעם פאר־שלאג איז געווען אויסער צווייפל. עס ווערט אפגעשאצט, אז 244 דעפוטאטן פון א סך הכל פון 577 האבן פאר־דעם פאר־שלאג געשטימט.

צווישן די וואס האבן געשטימט פאר׳ן פארשלאג איז געווען יוסטיץ מיניסטער בערעטס, פון דער עקאנאמישער פארטיי, אגב איז ברעדט אויפגעפארערט געווארן פון זיין פארטיי צו דעזיגנירן פון ברוינינגס קאבינעט, אבער פרעזידענט הינדענבורג האט אים באאיינפלוסט צו פארבלייבן אינ׳ם קאבינעט צוליב פאטריאטישע מא־טיוון.

יעדענפאלס מיינט עס, אז די עקאנאמי־שע פארטיי וועט צושטיין צו די קאנגער פונ׳ם דורכפיר פונ׳ם יאנג פלאן. אין די רייען פון דער פאלקס פארטיי הערשט אויך א שטימונג קעגן דעם דורכפיר פונ׳ם יאנג פלאן, און, זאל די דאזיקע פראגע ארויסגערוקט ווערן אויבנאן, דאן וועט די לאגע פון דער רעגירונג קאנצן ווערן גע־פערלאך.

דערווייל, ביז דאנערשטאג, ווען קאנ־צלער בריונינג וועט מאכן זיין מיניסטעריי שע דעקלאראציע, ווערן ניט דערוואַרטעט קיין וויכטיקע אנטוויקלונגען.

די היים איז ניט ווייניקער געפערלאך ווי די גאס, לויט סטאטיסטיק

וואשינגטאן, אקט. 14. — אז די היים איז פאר קיין פאל ניט דער זיכערסטער פלאץ וואו מען קאן זיך אויסבאהאלטן פון פארשידענע אומגליקספאלן קאן דר־נען דער פאלגנדער באוויין:

אן איבערזיכט וואס איז לעצטנס גע־מאכט געווארן פון א גרויסער פארזיכע־רונגס געזעלשאפט ווייזט אז, אז אין פאר לויף פון לעצטן יאר האבן אין די פאר־אייניקטע שטאטן 24.000 מענשן פארלא־רען זייערע לעבנס אין פארשיידענע אומ־גליקספאלן אין־זייערע היימען — כמעט אזוי פיל־אין צאל וויפיל עס זייענען גע־פאלן קרבנות פון אוטומאביל עקסידענ־טען אין פארשיידענע שטעט פון אמעריי־קע.

אין א דערקלערונג פון דער פרויען ביור־א פון דעם ארבעט דעפארטמענט ווערט געזאגט, אז צוויי מיליאן און 500 טויי־זענט פרויען זיינען אנגאשירט אין דער באדיינונג פון היים־ארבעט און 23 מיליי־אן הויז־פרויען זיינען אונטערוואורפן צו ענלאכע עקסידענטן וואס דראען אנדערע ארבעטער.

מיט 44 שטאטן וואס האבן ארבעטער קאמפענסאציע געזעצן, דערלויבט בלויז דער ניו־דזשיזיי קאמפענסאציע פאר הויז ארבעטער וועלכע ווערן פארוואונדעט ביי דער ארבעט אין דער היים.

איבער א דריטל פון עקסידענטן אין דער היים זיינען פאראורזאכט געווארן פון פאלן און מער פון א דריטל פון זיי האט־זיך עס געטראפן מיט עלטערע מענ־שען. קינדערשע שפילערייען און שפיל־ציינג וואס זעען אויס ניט שעדלאך קאנען אפט פאראורזאכן פאטאלע עקסידענטן.

אנדערע אומגליקספאלן וואס האבן זיך געטראפן אין א גרויסער מאס, זיינען גע־קומען פון ברענענדיקע אויוונס, זודיקע וואסער, אויפציטערונגען פון עלעקטרי־צעט, רינענדע גאז און גיפטיקע מעדיצי־נען וואס זיינען ניט ריכטיק באצייכנט אויף די פלעשלאך אדער שאכטלען און זיינען על פי טעות גענומען געווארן פון די הויז־מענשן אין פארשיידענע פאלן.

ווילער וועלן שטימען אין נאוועמבער וועגן סאלטער אדער שערברוק בריק

די ווינניפענער שטייער־צאלער וועלן אין די קומענדיקע מוניציפאלע וואלן אין נא־וועמבער דארפן שטימען פאר איינעם פון די צוויי נעלט "ביילאוס", — פאר א בריק איבער די סי. פי. אר. טרעקס אויף סאל־טער סטריט, וואו דער איצטיקער בריק געפינט זיך, אדער פאר א בריק צו שער־ברוק סטריט.

אין געוויסע קרייזן אינ׳ם סיטי קאונ־סיל האט מען שטארק באקעמפט דעם פארשלאג פון צוויי בריק "ביילאוס", און מען האט געפארערט, אז בלויז איין בריק "ביילאו" זאל פארגעלייגט ווערן פאר די ווייליער. די מערהייט פונ׳ם קאונסיל איז אבער געווען פאר פארשלאגן ביידע "ביי־לאוס", און דער פארשלאג איז שוין ענד־גילטיק גוטגעהייסן געווארן.

אזוי ווי קיין געלט "ביילאו" קאן ניט דורכגיין אן א מערהייט פון דריי־פינפטל פון אלע שטימען, האט מען מורא, אז צו־ליב דער צעשפליטערונג פון די שטימען איבער די צוויי בריק פראיעקטן זאל קיין איינער פון זיי ניט קריגן די נויטיקע צאל שטימען.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדער

דינסטאג, אקט. 14

ספעציעלע פארואוס. פון עזקעקוטיווע פון חסד של אמת, 3 נ. מ., אין נייער ת״ת.

מיטוואך, אקט. 15

אלגעס. פארזאמלונג פון אינד. פרי לא־אן, 8.30 אוונט, אין פרץ־זאל (אנשטאט מאנטאג).

פארזאמ. פון בנות־שלום סאסייטי, אין שטיימאן האל.

דאנערשטאג, אקט. 16

אלגעס. פארזאמ. פון פראפעסיאנאל מע־נער און פרויען, 8.30 אוונט, אין פרץ־זאל (אנשטאט דינסטאג).

פרייטאג, אקט. 18

פארזאמ. און קעסטל־אוונט פון הנוער העובד, 8.30 אוונט, אין פאלקס־שול.

שבת, אקט. 18

טאנץ פאר א גוטן צוועק אין קליינער ת״ת, 9 אוונט.

זונטאג, אקטאבער 19

יערלאכע פארזאמ. און וואלן פון ליידים סאסייטי פון ב״י, 2.30 נ.מ., אין ב״י. באריכטן און מוזיקאלישע פראגראם.

ערשטע טיי פון סעזאן פון ליידים אקז. פון לינת הצדק ביי מרס. אלטמאן, 323 פלארא עווי., 2 ביז 11 נ. מ.

וויסט, ברידזש און טאנץ פון מוטער־פאראיין פון ת״ת, אין ת״ת זאל.

טיי לכבוד מיטגלידערשאפט קאמפיין פון פוע״צ פרויען קלוב, ביי מרס. ב. מאר־גאלים, 497 אלפרעד עווי., 2 ביז שפעט.

פארזאמלונג פון בר. 2 פוע״צ, 3 נ. מ., אין פאלקס־שול.

אלגעמ. פארזאמ. פון יונגט לינקע פוע״צ. פארזעצונג פון שמועס וועגן אר־בעטסלאזיקייט.

מיטוואך, אקט. 22

פארזאמ. פון מוטער־פאראיין פון פרץ־שול, באריכטן, א פאר ווערטער וועגן ש. דובנאוו, 8.30 אוונט, אין פרץ־אינסט.

שבת, אקט. 25

טאנץ פון עז. אר. דוש. (יאנג דזשודיען גרופע), 8.30 אוונט, אין ציון זאל.

זונטאג, אקט. 26

"סילווער טי" פון ליידים אקז. פון מושב־זקנים ביי מרס. ס. גוטמאן, 100 טשארלס סט., 2 ביז שפעט.

יערלאכער טאנץ פון פראפעסיאנאל געז. 8.30 אוונט, אין פרץ־זאל.

נרויסע ביסקוויטן פאבריק וועט באלד אויפגעבויט ווערן אין ווינניפעג

האבנדיק צוטרוי אין דער וואקסנדי־קער פראספעריטעט פון ווינניפעג און מערב קאנאדע, האט די קריסטי בראון און קאמפאני, ביסקוויט מאנופעקטשו־רערס, צוגעגרייט פלענער צו בויען, אויף נאטר דיים עוועניו, א מאדערנעס פלענט וואס וועט קאסטן ארום 750 טויזנט דאָ־לאר. די דאזיקע דערקלערונג האט דא נעכטן געמאכט, אסטין דזשיי, בארדלי, פון טאראנטאו, סיילס מענעדזשער פון דער קאמפאני.

די נייע בעקעריי, ווערט דערוואַרטעט, וועט זיין אין איר פולער אפערירונג אין ניין מאנאטן ארום. צוויי־דריטל פון דער אויסגעגעבענער סומע אויף דער בעקעריי וועט אויסגעגעבן ווערן אין ווינניפעג, און קאנאדער פראדוקטן וועלן אין דער פראדוקציע פון דער בעקעריי אנגעשטעלט ווערן.

בארדלי, אקט. 14.— דער אמעריי־קאנער אוטטאמאביל מאנגאס הענרי פארד איז געווען דער גאסט אין נומער 10 דאונינג סטריט און ער האט געהאט א געשפרעך מיט פרעמיער מאקדאנאלד פאר א האלבער שטונדע צייט.

(::)

ברעזיל בויקוטירט אין דער וואקסנדי־קער פראספעריטעט פון ווינניפעג און מערב קאנאדע

האט די קריסטי בראון און קאמפאני, ביסקוויט מאנופעקטשו־רערס, צוגעגרייט פלענער צו בויען, אויף נאטר דיים עוועניו, א מאדערנעס פלענט וואס וועט קאסטן ארום 750 טויזנט דאָ־לאר. די דאזיקע דערקלערונג האט דא נעכטן געמאכט, אסטין דזשיי, בארדלי, פון טאראנטאו, סיילס מענעדזשער פון דער קאמפאני.

די נייע בעקעריי, ווערט דערוואַרטעט, וועט זיין אין איר פולער אפערירונג אין ניין מאנאטן ארום. צוויי־דריטל פון דער אויסגעגעבענער סומע אויף דער בעקעריי וועט אויסגעגעבן ווערן אין ווינניפעג, און קאנאדער פראדוקטן וועלן אין דער פראדוקציע פון דער בעקעריי אנגעשטעלט ווערן אין ווינניפעג.

(::)

אין קווינס טעאטער

מארגן, מיטוואך אוונט, וועט אויפן אלגעמיינעם פארלאנג געשפילט ווערן אין קווינס טעאטער דיי דערפאלגרייכע אפע־רעטע, "די קעניגין פון מיין הארץ".

צוליב דעם וואס די דאזיקע אפערעטע האט אזוי גוט אויסגענומען ביים עולם אין כדי צו נעבן אלעמען די געלעגענהייט צו זעען עס שפילן, האט די קווינס טע־אטער פארוואלטונג באשלאסן צו שפילן מארגן אוונט, דאמיט פריי, יעדער מאַ־וואס קויפט א בילעט צו דער מארגנדי־קער פארשטעלונג וועט קאנען איינלארן א פרוי צו דער פארשטעלונג, אדער צוויי פרויען וועלן קאנען קומען צו דער פארשטעלונג פאר דעם פריין פון ביילעט.

(::)

הרסה טעאטער בענעפיט דעצעמבער 14טן

דער הרסה קאנסול פון ווינניפעג בעט אונז צו מעלדן, אז זיי וועלן דורכפירן א טעאטער אונטערנעמונג אין וואקער טעאטער זונטאג, דעם 14טן דעצעמבער, און זיי בעטן אלע פריינטלאכע ארגאני־זאציעס צו האלטן פריי יענעם אוונט.

(::)

פרעמיער בענעט וועט מארגן געהערט ווערן אויף דער ראדיא

מארגן, 4.05 נ. מ. (אונזער זייגער) וועט מען דא קאנען הערן א רעדע פון פרעמיער בענעט, וועלכער וועט ריידן אויף דער ראַ־דיא אין לאנדאן.

די רעדע ווערט פארשפרייט דורך א "טשיין בראדקעסט" איבער נאנץ קאנאדע.

(::)

הענרי פארד באזוכט פרעמיער מאקדאנאלד

טאקיא, אקט. 14. — עס איז דא נעכ־טען באקאנט געמאכט געווארן, אז די יאפאנעזישע רעגירונג באטראכט איצט ערנסט א פארשלאג פון דייטשלאנד צו עטאבלירן א בערלין־טאקיא עראפלאן באַ־דיינונג, דורך אינדיע.

ווערטער:
קלאר און קיל

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

אנב - אורחא

פון מארק

אן אמת׳דיק וואַרט — פון שיקאַגאָ

ווילט איר הערן אן אמת׳דיק וואַרט אין אמעריקע? — א וואַרט אן היפאַקריט־סטווע, אן פרומער אויגן־גלאַצעניש?

טאָ פאָרט זיך דורך, זייט מוחל, קיין שיקאַגאָ. נאַטירלאך, זאָלט איר פריער ארויסנעמען נענוג "עקסידענט אינשור־רענס", אויב איר ווילט זיין זיכער, אז אייער אלמנה זאָל האָבן דערנאָך מיטלען צום לעבן און זאָל ניט דאַרפן אנקומען צו לייטן . . .

און אַן איר וועט קומען קיין שיקאַגאָ, זאָלט איר דאָרטן א פרעג טאָן "וואו וואוינט דאָ ערגעץ אל קאַפּאָנע?"

נישקשה׳ ס׳איז ניט דאָס־זעלבע וואָס פרעגן וואו וואוינט דאָ ערגעץ אין שיקאַגאָ לייזער־איטשע דער מלמד. לייזער איטשען קאָנען ניט אלע פיר־מיליאָן שיקאַגאָער, אבער אל קאַפּאָנען ווייס קינד און קייט! איר קאָנט צוגיין צום ערשטן פאַליציסט וואָס איר באַגעגנט אין נאָס און שטעלן אים די פראגע, און ער וועט אייך מיט׳ן גרעסטן דרך־ארץ דערציילן וואו ער וואוינט און ווי צו צוקומען צו אים.

ווייל — אל קאַפּאָנע איז איינער פון שיקאַגאָס באַרימטע בירגער, — אפשר דער באַרימטסטער (אפשר אויסער מעיאר העיל טאַמפּסאָן וואָס האָט זיך דערוואַרבן אויך א גרויסן נאָמען אויף אַן אנדער גע־ביט).

כאָטש אמעריקע האלט ניט פון טיטולן, שיינקט זי אבער פאָרט אומאָפיציעל אזעל־כע צו באַזונדערס אויסגעצייכנטע בירגער, — דער קופּער קעניג, דער אויל באַראָן, דער פירשט פאָן אונטערוועלט און א. וו.

און אל. קאַפּאָנע איז שיקאַגאָס און אמעריקעס בוטלעג באַראָן, — זייער א הויכער טיטול און אזא וואָס פאַרדינט דרך־ארץ.

און, אויב דער באַראָן וועט אייך באַוויי־ליקן אין אויריגע, קאָנט איר פון אים אויסהערן אין עראַלאך און אויפריכטיק וואָרט, — וועגן זיין איינענעם געשעפט און וועגן אמעריקע בכלל.

* * *

א קאַרעספּאָנדענט פון א פאַרויזער צייי־טונג, "לע זשורנאל", האָט זיך דערשלאָגן צו אן אינטערוויו מיט׳ן בוטלעג באַראָן, און די וועלט האָט אזוי צום סוף דערהערט אן אויפריכטיק וואָרט וועגן אמעריקע פון א פראָמינענטן אמעריקאָנער, — אן ער־לאָך וואָרט, אן פרומע אויגן־גלאַצעניש.

ווישקאָ, היפּאָקריט, היפּאָקריט, — דאָס לאָנד האָט צופיל פון דעם מין." — האָט "באַ־ראָן" קאַפּאָנע געזאָגט דעם פראַנצויזישן זשורנאַליסט. — "איך קאָן זיי שוין ניט פאַרטראָגן. עס זיינען דאָ מענשן וואָס שטימען "טרוקן" און זיינען "נאַס". און דאָן זיינען דאָ די פּאָליטישנס, וואָס טראָ־גען די מאַסקע פון אנטשטענדיקייט און זיינען באמת גנבים. זיי ריידן מיט פאַר־אכטונג פון די וואָס זיי רופן ׳גענגסטערס׳, אבער זיי זיינען זייער צופרידן צו נעמען זייער געלט פאַר זייערע קאַמפּיין פאָנדז. ווי קאָנט איר דערוואַרטן איך זאָל האָבן וועלכן ס׳איז דרך־ארץ צו אָט די מענשן?"

אל קאַפּאָנע האָט ניט געפּראָוואָט לייקע־נען זיין באשעפטיקונג. אויף דער פראַגע פון דעם קראַנקספּאָנדענט, מיט וואָס ער באשעפטיקט זיך, האָט ער געענטפערט:

"א, איר זייט א שאַרפע יאַרמלקע. איר ווייסט דאָס נאָנץ גוט. אמעריקע איז דאַרשטיק, און מיט דעם וואָלסטער אקט קאָן זי ניט שטילן דעם דאַרשט".

ער האָט נאָנץ אָפן גערעדט וועגן זיין "געשעפט". די פּאָליציי, זאָגט ער, קאָן ניט געפינען א מערדער, זאָגט זי, אז דאָס האָט קאַפּאָנעס באַנדע באַגאַנגען דעם מאָרד. אבער ער פאַרנעמט זיך ניט מיט מאָרדן, — ער האָט זיין געשעפט. אנדערע מיינען אז ער איז א מערדער, אז מען קומט צו אים אָפט מיט בקשות צו באַזייטיקן געוויסע סע פּראָזאָנען. אן ענגלישע ליידי האָט אים אפילו אָנגעבאָטן 20 טויזנט פונט ער זאָל קומען צו איר פאַרברייגנען אַ סוף־וואָך און העלפן איר פּטור ווערן פון א שלעכטן שכן. אבער דאָס איז, זאָגט ער, לעבעראלאך . . .

"איך אינוועסטיר מיין געלט אין מיין ביזנעס, און איך העלף אַרומעלייט," — האָט קאַפּאָנע געזאָגט.

* * *

איר ווייסט דאָך, — מען אינטער־וויוואירט דאָך ביי אונז ניט אבי וועמען, — אינטערוויוואירט צו ווערן איז א גרויסע זכיה, און מען דאַרף זי פאַרדינען: מען דאַרף זיך מיט עפּעס אויסצייכענען.

נו, אל קאַפּאָנע האָט די דאזיקע אויס־צייכענונג זיכער פאַרדינט, און אפשר א סך עראַלאכער פאַרדינט, ווי א סך אנדערע אמעריקאָנער מיליאָנערן.

ער באַשעפטיקט זיך מיט א זאַך, וואָס איז פאַרבאָטן פון געזעץ. אבער דער גע־זעץ אליין איז א רעזולטאַט פון היפּאָ־קריטסטווע. — אמווייניקסטנס 90 פּראָ־צענט אמעריקאָנער ברעכן דעם געזעץ, קויפנדיק משקה, כאָטש די מייסטע פון זיי האָבן געשטימט פאַר "פּראָהיביישאָן".

אמווייניקסטנס זיינען זיינע קאָרטן אפן. אלע וויסן מיט וואָס ער באַשעפ־טיקט זיך, און ער באַהאַלט זיך ניט היינ־דער קיין מאַסקע פון אנשטענדיקייט.

אבער וויפיל אמעריקאָנער מיליאָנערן האָבן באַקומען זייערע מיליאָנען דורך באַ־האַלטענער גנבה און גזלה, און זיי גלאַצן היפּאָקריטיש מיט זייערע אויגן, מוסר׳נדיק אנדערע מענשן?

און וויפיל פּאָליטישנס האָבן זיך דער־שלאָגן צו זייערע פּאָסטנס, דורך שווינדל און שטיצן די מעשים פון דער אונטער־וועלט, באַהאַלטנדיק זיך הינטער א מאַסקע פון אנשטענדיקייט?

אמווייניקסטנס קאָנט איר פון אל קאַ־פּאָנען הערן אן עראַלאך און אויפריכטיק וואָרט, — פון יענע קאָנט איר בלויז הערן היפּאָקריטסטווע, פאַלשקייט, צביעות.

דער אמת קומט פון שיקאַגאָ, — פון אל קאַפּאָנען!

דייטשע רעגירונג

אידישע געשעפטן

אידישע ראיאטן

אידישע פאליציי

אידישע אנטדעקונג

אידישע אנטלאפונג

אידישע אנטלאפונג

אידישע אנטלאפונג

אידישע אנטלאפונג

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

וואָס טוט איצט שלום שווארצבארד?

פון י. שעכטמאן

(קאָרעספאָנדענץ פון פאַריז)

ווי ער פילט וועגן דער אידישער לאַגע אין ארץ־ישראל.

עס איז באלד פיר יאָר נאָכדעם ווי קיינמאל. דירעקט אדער אומדירעקט, ניט אין אומבאַקאַנטער זייגער מאַכער האָט אויף דער קליינער און שמאָלער רייראַסיין דערשאָסן דעם הויפּט אַטאַמאַן פון דער אוקראַינישער אַרמיי, סימאָן פעטליורא. אין משך פון אַנדערהאַלבן יאָר איז דער נאָמען פון שלום שווארצבארד געווען דער פּאָפּולערסטער נאָמען אין דער אידישער וועלט. אַלע צייטונגען זיינען געווען פול מיט פאַרשיידענע פּרטים וועגן זיין לעבנס געשיכטע, און וועגן זיין פּערזענלאַכקייט. די גאַנצע אַרדישע וועלט האָט מיט אַ פאַרהאַלטענעם אָטעם נאָכגעשפּירט אַלע עטאַפּן פון זיין פּראָצעס. אין אַלע לענדער האָבן זיך גרינדעט פּראָ־שווארצבארד קאָמיטעטן. שווארצבארד איז געוואָרן די פאָלקס־טיפּ לאַכע געשטאַלט אין דער אידישער וועלט.

אַזוי האָט געדויערט אַנדערהאַלבן יאָר. און עס איז סוף כל סוף געקומען דער פּראָצעס נופּא. פינף טעג, פול מיט אַנ־שטרענגונגען, מיט זאָרג און מיט האָפע־נונגען — און דאָ אַ באַפרייאונג אור־טייל, אַ יובל איבער דער גאַנצער אַ־דישער וועלט! שווארצבארד'ס נאָמען אויף אַלע ליפּן! און דאָ — פאַרגעס־אינגאַנצן פאַרגעסן.

אַן אַנדערער, ניט שלום שווארצבארד, וואָלט זיך געוויס ביטער באַקלאָגט אויף זיין "אומדאַנקבאַרן פאָלק". שווארצבארד איז אַבער אין דעם פּרט אַ מאָדנער מעגש: אַ שטילער, אַ באַשיידענער.

די גאַנצע צייט, נאָך בעת זיין זיצן אין געפענגעניש, האָט אים געעקלט פון אַט דעם גאַנצן טאַראַראַם, פון דער צייטונגס־רעקלאַמע, פון די אַלע גרויסע וועדטער וועגן "העלדישקייט" מיט וועלכע עס זיינען פול געווען די אידישע צייטונגען. קיינמאל האָט ער זיך ניט גע־האַלטן פאַר אַ העלד וועמען דאָס אידי־שע פאָלק איז שולדיק דאַנקבאַרקייט און רום. און ווי נאָר עס האָט זיך געעגרידיקט זיין פּראָצעס, איז ער געווען גליקלאַך אַראָפּצוגיין פון דער "סצענע", אויפהערן צו זיין אַ באַציִעקס פאַר צייטונגס־נייִ־גערקייט, ער האָט זיך קיינמאל נישט געהאַלטן פאַר אַ פּאָליטיקער אין פאַר אַ העלד, ער האָט געטאָן דאָס, וואָס ער האָט געהאַלטן פאַר נויטיק און גוט צו טאָן. ער האָט זיך מיט קיינעם ניט מישב געווען, פון קיינעם ניט אַרויס קיין דאַנק אין נישט געגעבן, ווי אַ שיינקל, פאַר טענס, פרינצווארט, אַ פּריזיון, און סתם אַ בלבול, פלעגן כסדר אַנפילן מיין הויז מיט תחנונים: "מערל, ליוּ, ראַטעווע! אין מיינע שתדלנות פלעג אַלע מאָל דער־רייכן די געוואַנשטע רעוולטאַטן און דער שווערסטער פאַרדרייטער ענין פלעגט צע־ריכן ווערן צו גאָרנישט.

איינמאָל אין אַ פרימאָרגן, קומט אַריין מיין שווער, ר' אהרון חיים אַרלאָוו מיט נאָך אַ אידן מיט אַן הדרת־פּנים, פון אַ יאָר 35, מיט אַ פּאָר קלוגע שווארצע אויגן, אָן מיט אַ שיין צעקעמטער באָרד. אַ ריין ציכטיק אידל אין דוכאַווגע קליידער.

מיין שווער שטעלט אים מיר פאָר: דער מירגאַראָדער רב, רב מאיר לייב פריי־דין. איך גיב אים שלום עליכם און איך וואונדער זיך: ווי קומט אַזאַ איד, און אַ רב דערצו אין אַזאַ עכט־רוסישער סביבה? אָבער באַלד ווערט מיר שוין קלאָר די נאַנצע געשיכטע:

הייט, ווי עס איז לעצטנס אַרויס אַן אויקאַז, אַז אַ דובאָווגער ראַבין־מיט אויף גליכצייטיק פאַרנעמען דעם אַמט פון קאַ־זיאַני ראַבין, און מיט אויסהאַלטן דערביי אַ ספּעציעלן רוסישן עקאָמעמען, און הייט, ווי ער איז שוין אַ איד אַ מטופל, מיט אַ וויזאַ און זעקס קינדער, און מיט דער רו־סישער שפּראַך איז ער אויך ניט גאַנץ שוה בשוה, לכן איז ער אין גרויס סכנה ראשית, איז גראַדע מיין פריץ ניט אין דער קיינמאל. דירעקט אָדער אומדירעקט, ניט אַן אומבאַקאַנטער זייגער מאַכער האָט אויף דער אויפמערקזאַמקייט פון דעם אידישן עולם.

איך האָב געהאַט אַ נאָענטן שייכות צום שווארצבארד פּראָצעס און איך האָב זיך אָפט געטראָפן מיט שווארצ־בארדן אין די ערשטע טעג נאָכ'ן פּראָ־צעס. — "וואָס זיינען אייערע פּלענער?" — האָב איך אים אָפט געפרעגט. און דער "לינקער", דער "אַנאַרכיסט", דער "באַלשעוויסטישער אַגענט" (ווי די אוקראַינער האָבן אויף אים געשריבן) — שווארצבארד, האָט מיר פּשוט און שטיל געענטפערט:

"געוואָלט וואָלט איך פאָרן קיין אַרץ־ישראל און דאָרט זיין אַ באַהעלפער פאַר קינדער, און אַ באַהעלפער — ווייל איך נעם קיינדער קאָן איך נישט. איך בין נישט געלערנט אַליין; אָבער אָפּפירן קינ־דער אין דער שול, ברייגנען זיי אַהיים, זאָרגן פאַר זיי, שפּילן מיט זיי — וואָס האָט זיין שענער און בעסערע פאַר דעם?" . . .

דעם באַשיידענעם חלום פון שלום שווארצבארד איז ניט באַשערט געווען מקוים צו ווערן. די ענגלישע אַדמיני־סטראַציע אין ארץ־ישראל האָט נישט גע־פונען פאַר מעגלאַך אים אַריינלאָזן אין דעם אידישן לאַנד, און די ציוניסטישע און אידישע עפנטלאַכקייט זיינען נישט געווען בכוח דאָך אויסצו'פועל'ן פאַר אים אַן איינרייזע דערלויבעניש. און שווארצבארד איז געבליבן אין גלות. עס־עטלאַכע שעה רייזע פון פאַריז האָט איינ־געאַרבעט פאַר זיך אַ קליינעם געשעפט און דאָרט האָט ער געלעבט און געאַרבעט. קיינער האָט זיך אויף אים ניט נאָכגע־פרעגט. און ער האָט אויף קיין שום זאַך ניט פּרטענדירט. בלייבנדיק טריי דער זעלבער אידייע, וואָס האָט מיט פיר יאָר צוריק באַוואַפנט זיין האַנט, האָט אַן אַפּמאַך מיט דעם "קרן קומת".

— איר אַ פאַרזיכערונגס אַגענט?

שווארצבארד קוועטשט מיט די פּליי־צעס:

איר קאָנט זיך שוין פאָרשטעלן וואָס פאַר אַן אַגענט איך בין . . .

— אָבער וואָס האָט איר דאָך בדעה צו טאָן?

פאַרן קיין ארץ־ישראל, איך בין אַן איד אַן עקשן. איך וויל זיין אין ארץ־ישראל. און גראַד איצט, ווען עס איז שלעכט, ווען עס דראָעט אַ סכנה. איך קאָן נישט איינזיצן רואיק אין פאַריז. איך האָב אַ האָפענונג, אַז עס וועט מיר דאָך געלינגען אריינצוקומען אין לאַנד. אויף דער חילף, פון די אַפיציעלע ציוניסטישע קרייזן רעכן איך וויניק. זיי האָבן מיר פריער נישט געהאָלפן אין מיינע באַמי־אונגען צו פאָרן קיין ארץ־ישראל, זיי וועלען, מן הסתם, אויך איצט אַ פיינגער אין קאָלט וואַסער ניט אריינטאָן. אי, אַ־י האָט זיך איצט אָבער באַשאַפן אַ קפּעצי־עלער קאָמיטעט וואָס וויל זיך פאַרנעמען מיט דעם ענין. זיי האָבן מיר געשריבן וועגן זייערע כונות און האָבן מיך געבעטן אַז איך זאָל זיי געבן די פולמאַכט צו טאָן עס אין מיין נאָמען. איך האָב זיי, זעלבסטפאַרשטענדלאַך, די פולמאַכט גע־געבן, און איך וויל האָפן, אַז עס וועט זיי געלינגען צו באַקומען פאַר מיר אַן איינרייזע דערלויבעניש. און פאַרוואָס טאָקע ניט? איך בין באמת נישט קיין "געפערלאַכער עלעמענט" פאַר ארץ־יש־ראל, איר ווייסט, אַז איך בין ניט קיין פּאָליטיקער, איך וויל צוזאַמען מיט מיינע ברידער שטיין אויף דער וואַך אין דעם היינטיקן שווערן מאָמענט. איך האָב דאָס רעכט אויף דעם נישט אין אַ קלענערער מאָס, ווי יעדער אַנדער איד.

אַט דאָס שטרעבן צו זיין אויף די פאַ־דערשטע פּאָזיציעס אומעטום דאָרט, וואו די לאַגע איז באַזונדערס שווער, איז כאַראַקטעריסטיש פאַר שווארצבארד'ן. דער געוועזענער "אינטערנאַציאָנאַליסט" און כלומרשע'ער "אַנאַרכיסט" איז שווארצבארד איצט געוואָרן אַ הונדערט פּראָצענטיקער אידישער נאַציאָנאַליסט. כמעט אַ "שאָוועניסט". מיט אַן אַפּעגעס כעס, כמעט מיט שנאה רעדט ער וועגן אַלע שונאי ישראל, און ער וויל גאָרנישט וויסן וועגן קיין שום "מילדערנדע אומ־שטענדן" פאַר זיי. אַ באַקאַנטן אידישן פּובליציסט און כלל טוער קאָן ער בשום אופן נישט מוחל זיין, וואָס יענער האָט אין אַן אַרטיקל באַדויערט דעם ביטערן גורל אויף פון דער רוסישער אימיגראַ־ציע, וועלכע האָט איצט דערפילט דעם טעם פון גלות.

— נאָר אַ שווארץ־מאַה'ניק קאָן אַזוי שרייבן! — רחמנות צו האָבן אויף די פאַגראָמשטשיקעס, אויף די גזלנים, אויף די צוררי ישראל!

און עס העלפן נישט קיין שום טענות, אַז נישט אַלע רוסישע אימיגראַנטן זיינען פּאָגראָמשטשיקעס, אַז עטלעכע זיי זיינען פאַראַן אמת'ע דעמאָקראַטישע און פראָ־גרעסיווע עלעמענטן. שווארצבארד וויל אַז נאָרנישט הערן: ער איז דאָך נישט קיין פּאָליטיקער. זיין הארץ בלוטיקט, זיין טעמפּעראַמענט באַהערשט אים פולשטענ־דיק, ער איז נאָך אַלץ פול מיט צער און צאָרן. אפשר וועט ארץ־ישראל אינישטילן זיין אויפגערעגטן אידישן געמיט.

ער האָט געוואָלט באַוויזן אַז לופט־פליעריי איז זיכער

וואָן ליער בלעק, אַ מולטי מיליאָנער, האָט זיך פאַרגלוסט צו באַוויזן דער וועלט, אַז לופט־פליעריי איז זיכער (מס־תּמה האָט אַט קיין אַנדערע דאַנות געהאַט געראָטן) אין ער איז איינגעפלוגן אין אַ וואַסערע עטלאַכע יאָר ניט מער און ניט וויניקער ווי 250 טויזנט מייל. מיט דעם האָט ער באַוויזן, אַז דעם עראָפּלאַן גע־הערט די צוקונפט, און אַז עס איז אַ זי־כערער קאָמוניקאַציאָנס מיטל, אָבער צום סאַמע לעצט, ווען די באַשטעטיקונג איז געווען אויף דער זייט פון זיין השקפה, איז דער באַנקיר אַרונטערגעפאַלן פון אַ שיף אין מיטן ים און איז דערטרונקען גע־וואָרן.

נאָך אין יאָר 1927 האָט דער באַנקיר אַנאַנסירט אַז ער האָט געקויפט אַ גרויס עראָפּלאַן און אַז ער וועט פליען פון לאָנ־דאָן צו דאַטש אינדיעס און צוריק. פאַר דעם צוועק האָט ער גערונגען צוויי גוטע לופטפליער און האָט זיך צוגעגרייט צו דער רייזע. דערווייל איז ער געפלוגן אין פאַרשיידענע ריכטונגען און האָט געקראָגן דעם רעקאָרד אַלס פאַסאַזשיר לופט־פליער, דאָס הייסט, ער איז געווען דער איינצי־קער מענש אין דער וועלט, ניט קיין פּראָ־פעסיאָנעלער לופטפליער וואָס האָט דורכ־געמאַכט אַזאַ לאַנגן מאַרשרוט אין דער לופט.

נאַטירלאַך אַז דער באַנקיר, זייענדיק די מערסטע צייט אין דער לופט, האָט גע־מוזט קאָמוניקירן מיט זיינע אָנגעשטעל־טע דורך ראַדיאָ, און דאָס איז טאַקע דורכ־געפירט געוואָרן אויף דעם בעסטן אופן. זיינע געשעפטן זיינען צוגעגאַנגען אַזוי גלאַט ווי ווען ער זאָל זיין אויף דער ערד און זיך געפינען אין באַנק.

אָבער צו זיכער טאָר מען קיינמאָל ניט זיין. מען טאָר, ווייזט אויס, ניט פאַרגעסן אויף לאַנג, אַז קיין צופאַל קאָן מען קיין קלוגער ניט זיין, און אַז מען ווערט "צור קלוג" פאַקט מען זיך אריין אין אַ צָרה.

דאָס האָט דער מולטי־מיליאָנער פאַר־געסן און ער איז געפאַלן אין טויט אריין...

דער באַנקיר האָט נעהאַט אַ טבע צו שטיין ביי דער פאַרענטשע פון עראָפּלאַן און קוקן אויפ'ן האָריזאָנט. זיינע מיט־העלפער האָבן אים געוואָרנט, אַז דאָס קאָן זיך עגדיק ניט גוט, אָבער ער האָט זיי ניט געהערט. אַ מענש וואָס האָט שוין געבראַכן אַ רעקאָרד, האָט ניט קיין מורא צו שטיין ביי דער פאַרענטשע. ער האָט זיך דאַריבער ניט נעמאַכט וויסנדיק פון זייערע וואַרנונגען.

דאָס איז געווען אויפ'ן עראָפּלאַן, נאָ־טירלאַך, אַז נאָך דערלאַנג, וואָס האָט געמאַכט אַזאַ שטאַרקן איינדרוק, אַז איך אַליין האָב זיך דערשראָקן, דער אַלטינקער אָבער פּראָקוראָר, מיט זיינע טאַפּעלע אויס־נען גלעזער, האָט זיך אַ צאַפּל געטאָן פון שרעק, און אויסגעשריען: אַ עטאַס קטאַ־טאַקעי? — איך האָב אים גלייך בארו־איקט, און דערפילנדיק אין דער מינוט די גרויסע אחריות פאַר מיינע שליחות, האָב איך גענומען דיינען: וואַשע פּרעוואַסכאַ־דיטעלסטוּוא! דו מוזט מיר אַנטשולדיקן, איך האָב דיר פריער ניט דערציילט וועגן דעם. — און איך הויב אים אָן צו דער־ציילן די גאַנצע געשיכטע פון אַנהויב ביז סוף; ווי אַזוי ער איז אַ רב, האָט אַ ווייב מיט זעקס קינדער־לאַך וואָס וויל עסן. דערנאָך האָב איך אויסגערעכנט די גרויסע מעלות זיינע: אַ גרויסער דוכאַווניק, באַ־רימט אין דער אידישער וועלט, אַ מחבר פון הייליקע ספרים, ווייסט אויסנווייניק אַלע "יעווערעסקיע זאַקאָנעס"; מער ניט אין רוסיש איז ער אַביסל שוואַך, און הייט, ווי עס איז אַרויס אַן אויקאַז, מיט אַ זגרה פון אַן עקזאַמען. וואָס קאָן חלילה אוועקרויבן פון אַזאַ אידן ברויט און כבוד, לכן, גרויסער פריץ, איז זיין גורל ביי דיר אין די הענט, דו מוזט עפּעס וואָס טאָן, —האָב איך פאַרענדיקט מיין בקשה. — מיזט זיך זעען מיט'ן מיינסטער פאַר די אידישע ענינים און אויסווירקן, אַז דער איד זאָל באַשטעטיקט ווערן פאַר אַ קאַזאַני ראַבין אַן קיינע עקזאַמענס און פּראָצעדו־רעס.

קוקט ער אַרויס, דער אַלטינקער שרה אויף מיר, דורך זיינע טאַפּעלע בריליל און חובבט מיט די אַקסלען און זאָגט: — סטייטש, מענדל, דו, ניט קיין נאַרישער מענש! זאָלסט אַזוי ריידן. ווי פאַלט עס דיר אין בכלל אַזאַ זאַך וואָס איז עובר דעם געזעץ, גלויב מיר, מענדל, איך האָב נאַרנטיק דערוואַרטעט פון דיר צו הערן אַזאַ זאַך איז ניעוואַמזאַזשנע.

— וואַשע פּרעוואַסכאַדיטעלסטוּוא! — רוף איך זיך אָפּ. — וו ראַסיאי ניעוואַ־מאַזשנאַוואַ ניעט. — אין רוסלאַנד איז אַלץ מעגלאַך. אויב נאָר דיין גוטער רצון וועט זיין דערביי. און כ'הויב אָן ווידער פון דאַסניי איבערצו'חזר'ן די לאַגע פון דעם ראַבין, ס'זאָל אים נעמען מערער צום הארצן.

— מענדל, פּרואַווט ער ווייטער זיך אַרויסדרייען. — דער מיניסטער איבער די אידישע ענינים, קאַוואַלעווסקי אין וועג־מעס הענט דער ענין לייגט, איז אַ גרויסער שונא פון אייער פאָלק, און בכלל האַלט איך פאַר אַ פּחיתת חכבוד זיך גיין בעטן פאַר אים, און נאָך דערצו וועגן אַ זאַך וואָס איז קענן געזעץ.

אַ קורצער שטילשווייגן האָט אַ ווײַלע נעהערשט צווישן אונז. דער אַלטינקער פריץ איז געוואָרן וואָס ווייטער ווייסער, נאָכגעלאַזטער, איך ווייס ניט וואָס עס האָט מער געוויערקט: צי מיינע שטאַלצע שבחים וואָס זיינען געווען צו זיין כבוד, הכנעה'דיק זיך געשאַקלט, וואָס האָט גע־מאַכט אַזאַ שטאַרקן איינדרוק, אַז איך אַליין האָב זיך דערשראָקן, דער אַלטינקער אָבער פּראָקוראָר, מיט זיינע טאַפּעלע אויס־נען גלעזער, האָט זיך אַ צאַפּל געטאָן פון שרעק, און אויסגעשריען: אַ עטאַס קטאַ־טאַקעי? — איך האָב אים גלייך בארו־איקט, און דערפילנדיק אין דער מינוט די גרויסע אחריות פאַר מיינע שליחות, האָב איך גענומען דיינען: וואַשע פּרעוואַסכאַ־דיטעלסטוּוא! דו מוזט מיר אַנטשולדיקן, איך האָב דיר פריער ניט דערציילט וועגן דעם. — און איך הויב אים אָן צו דער־ציילן די גאַנצע געשיכטע פון אַנהויב ביז סוף; ווי אַזוי ער איז אַ רב, האָט אַ ווייב מיט זעקס קינדער־לאַך וואָס ווילן עסן. דערנאָך האָב איך אויסגערעכנט די גרויסע מעלות זיינע: אַ גרויסער דוכאַווניק, באַ־רימט אין דער אידישער וועלט, אַ מחבר פון הייליקע ספרים, ווייסט אויסנווייניק אַלע "יעווערעסקיע זאַקאָנעס"; מער ניט אין רוסיש איז ער אַביסל שוואַך, און הייט, ווי עס איז אַרויס אַן אויקאַז, מיט אַ זגרה פון אַן עקזאַמען. וואָס קאָן חלילה אוועקרויבן פון אַזאַ אידן ברויט און כבוד, לכן, גרויסער פריץ, איז זיין גורל ביי דיר אין די הענט, דו מוזט עפּעס וואָס טאָן, —האָב איך פאַרענדיקט מיין בקשה. — מיזט זיך זעען מיט'ן מיינסטער פאַר די אידישע ענינים און אויסווירקן, אַז דער איד זאָל באַשטעטיקט ווערן פאַר אַ קאַזאַני ראַבין אַן קיינע עקזאַמענס און פּראָצעדו־רעס.

דאָך קען־מען פּטור ווערען פון דעם און דאָס אויסמיידען אויף אַ לייכטען, אַנגענעהמען, נאַטירלי־כען אופן. ווען מען עסט קעל־לאָגג'ס אַלל־ברען טעגליך, איז מען זיכער פּטור צו ווערען פון צויטוויליגע און פון צוריקקערענ־דע פאַרשטאָפונג. עס גיט אייער מענטען וואָס רייניגען אָפּ די סיס־טעם פון אַלע אונגעזונטיגע שטאָפען און פאַרזיכערט רעגעלמעסיגע אָבפיהרונג.

דיעזער געשמאַקער גרייט־צום־עסען סיריעל העלפט אויך צו פאַרמיידען און פאַרלייכטערען בלוט־אַרימקייט. וויסענשאַפטלי־כע אונטערזוכונג האָט באַוויזען אַז עס באַזיצט פיעל אייזען — וואָס ווערט אַריינגענומען אין אייער סיסטעם, און פּראָדוצירט רויטע בלוט און מאַכט אייך אויס־ועהן און פיהלען געזונט.

מיליאָנען מענשען עסען טעגליך קעלאָגג'ס אַלל־ברען צו פאַר־מיידען פאַרשטאָפונג און בלוט - אַרימקייט.

פאַרשטאָפונג ווערט מיט רעכט אַנגערופען די קללה פון מאָדערנעם לעבען. איהרע גיפטען פאַרשאַפען אונצעהליגע קראַנקהייטען — קאָפּ־שמערצען, גליכגילטיג־קייט, אונפערדייאונג — זעהר אָפט ערנסטע קראַנק־הייטען.

דאָך קען־מען פּטור ווערען פון דעם און דאָס אויסמיידען אויף אַ לייכטען, אַנגענעהמען, נאַטירלי־כען אופן. ווען מען עסט קעל־לאָגג'ס אַלל־ברען טעגליך, איז מען זיכער פּטור צו ווערען פון צויטוויליגע און פון צוריקקערענ־דע פאַרשטאָפונג. עס גיט אייער מענטען וואָס רייניגען אָפּ די סיס־טעם פון אַלע אונגעזונטיגע שטאָפען און פאַרזיכערט רעגעלמעסיגע אָבפיהרונג.

דיעזער געשמאַקער גרייט־צום־עסען סיריעל העלפט אויך צו פאַרמיידען און פאַרלייכטערען בלוט־אַרימקייט. וויסענשאַפטלי־כע אונטערזוכונג האָט באַוויזען אַז עס באַזיצט פיעל אייזען — וואָס ווערט אַריינגענומען אין אייער סיסטעם, און פּראָדוצירט רויטע בלוט און מאַכט אייך אויס־ועהן און פיהלען געזונט.

איז עס ניט פיעל קליגער פּטור צו ווערען פון פאַר־שטאָפונג דורך דיעזען גע־זונטען סיריעל ווי צו נעה־מען פילען און דראַגס וואָס העלפען אייך בלויז צייטווייליג און זיינען אָפט געפעהרליך?

מיט יעדען רעדוצירענדען דיי־עט מוזט איהר געבויכען קעל־לאָגג'ס אַלל-ברען. דאָקטוירים רעקאָמענדירען עס.

אויב איהר ווילט פּטור ווערען פון פאַרשטאָפונג און אַנדערע פּי־זישע טראַבעלס, פאַנגט אָן עסען קעלאָגג'ס אַלל-ברען. ביי אַלע גראָסערס אין דעם רויטען און גרינעם פּעקעדזש. עס ווערט אי־בעראַל סערוויערט — אין רעסטאָ־ראַנטס און האָטעלס. מיט קריעם אָדער מילך איז עס זעהר אַ פאָפּר־לערע שפּייז. ווען מען שפּרענ־קעלט עס אויף סיריעלס און סופּס אָדער אין געקאָכטע שפּייזען גיט עס צו געשמאַק. ווייקט עס אין פרוכט דזשוס. עס איז ווירקזאַם אין וואָס פאַר אַ פאָרמע איהר זאָלט עס ניט עסען. געמאַכט ביי קעלאָגג אין לאָנדאָן, אָנטעריאָ.

Kellogg's ALL-BRAN

קעלאָגג'ס אַלל־ברען איז אַבסאָלוט כשר אונטער דער השגחה פון אגודת הרבנים פון מאָראָנטאָ.

דער מירגאַראָדער רב און דער אָבער־פּראָקוראָר

כאַראַקטעריסטישע עפּיזאָדן פון דעם ניט־לאַנג פאַרגאַנגענעם רוסיש־אידישן לעבן אין רוסלאַנד

דער
בלוט בלבול

פון מ. פייקאָוו

באַאַרבעט פון פ. זאַלף און א. לאַפּין

א דאַנק מיין אינטימער פריינטשאַפט מיט'ן פריץ האַלאָוויצע (נאַגאָלס פּלימע־ניק) האָב איך באַקומען אַ פריינ־שטריט אין די גאַר הויכע פענסטער פון דער רו־סישער אריסטאָקראַטיע, וועלכע האָט אַנ־געפירט מיט דעם רוסישן מלוכה רודער: קניאַזן, גראַפן, מיליטערישע שרות., וועל־כע האָבן געלעבט אין שכנות מיט מיין פריץ; מיט זיי אַלעמען האָט מיך מיין פריץ באַקאַנט געמאַכט. זומער, פלעגן זיי זיך — ווי זומער־פיינגלאַך — אַראָפּ־לאָזן אַהער, אויף זייערע זומער־דאַטשעס, כאַפּן אַן אַפּאַרט פון זייערע שווערע מכלומר'שטע מלוכה־אַרבעט. דעם גאַנצן זומער פלעגן זיי פאַרברענגען אין בעלער, הוליאַנקעס, פערד־נעענען; מיין פריץ פלעגט מיך יעדעס מאָל מיטנעמען אין זיין פאַיעטאָן, צו פאַרברענגען מיט זיי צוזאַמען; דאַרטן האָב איך זיך באַקאַנט מיט גאָר הויכע שרות: קניאַז קאַטשו־בעי (פון דער קייזערלאַכער פאַמיליע) פאַן פּרינץ, און מיט'ן אָבער־פּראָקוראָר פון רעגירונגס סענאַט, וולאַדימיר קאָנסטאַ־טינאָוויטש פאַן סלוטשעווסקי, אַן איינג־טימער פון אַ דאַטשע אין סישאַק, 12 ווערסט פון מיין דאָרף; מיין פריץ האָט מיך פאַרגעשטעלט פאַר זיי, אַלס זייער אַן אַרנטלאַכער איד, וואָס זיין וואָרט איז הייליק. זיי האָבן זיך מיט מיר אַזוי גוט אויפגענומען, ווי מיט אַ מיטגליד פון זייער מישפּחה. די קליינע נאַטשאַלסטוואָ פון אַרום: דער אוריאַדניק, סטאַנאָוואי פּריס־טאַוו, און אפילו דער איספּראַווניק, צור־זעענדיק מיין חשיבות אין די אויגן פון אַזעלכע שרות האָבן אויך געהאַט פאַר מיר דער דרך־אַרץ; ניט קוקנדיק אויף די געזעצן וואָס האָבן פאַרבאָרגן נייע אידן זיך צו באַזעצן אין די דערפער, האָב איך שטענדיק געהאַלטן פּריזאַזשטשיקעס — אידן — כפרהסיה, און דער סטאַנאָוואי האָט געוואוסט פון דעם, און ניט געוואַגט אַרויסצורייסן אַ וואָרט.

מיין באַקאַנטשאַפט מיט אַזעלכע רוסי־שע קאַרפּן־קעפּ האָט אויך דערגרייכט צו דער אַרטיקער אידישער סביבה; און אי־דען מיט פעקלאַך צרות וואָס האָבן עובר געווען אויפ'ן געזעץ: ווי אַ שיינקל, פאַ־טענס, פּרינצוואָר, אַ פּריזיון, און סתם אַ בלבול, פלעגן כסדר אַנפילן מיין הויז מיט תחנונים: "מערל, ליוּ, ראַטעווע! אין מיינע שתדלנות פלעג אַלע מאָל דער־רייכן די געוואַנשטע רעזולטאַטן און דער שווערסטער פאַרדרייטער ענין פלעגט צע־ריכן ווערן צו גאָרנישט.

איינמאָל אין אַ פרימאָרגן, קומט אַריין מיין שווער, ר' אהרון חיים אַרלאָוו מיט נאָך אַ אידן מיט אַן הדרת־פּנים, פון אַ יאָר 35, מיט אַ פּאָר קלוגע שווארצע אויגן, אָן מיט אַ שיין צעקעמטער באָרד. אַ ריין ציכטיק אידל אין דוכאַווגע קליידער.

מיין שווער שטעלט אים מיר פאָר: דער מירגאַראָדער רב, רב מאיר לייב פריי־דין. איך גיב אים שלום עליכם און איך וואונדער זיך: ווי קומט אַזאַ איד, און אַ רב דערצו אין אַזאַ עכט־רוסישער סביבה? אָבער באַלד ווערט מיר שוין קלאָר די נאַנצע געשיכטע:

הייט, ווי עס איז לעצטנס אַרויס אַן אויקאַז, אַז אַ דובאָווגער ראַבין־מיט אויף גליכצייטיק פאַרנעמען דעם אַמט פון קאַ־זיאַני ראַבין, און מיט אויסהאַלטן דערביי אַ ספּעציעלן רוסישן עקאָמעמען, און הייט, ווי ער איז שוין אַ איד אַ מטופל, מיט אַ וויזאַ און זעקס קינדער, און מיט דער רו־סישער שפּראַך איז ער אויך ניט גאַנץ שוה בשוה, לכן איז ער אין גרויס סכנה ראשית, איז גראַדע מיין פריץ ניט אין דער קיינמאל. דירעקט אָדער אומדירעקט, ניט אַן אומבאַקאַנטער זייגער מאַכער האָט אויף דער אויפמערקזאַמקייט פון דעם אידישן עולם.

איך האָב געהאַט אַ נאָענטן שייכות צום שווארצבארד פּראָצעס און איך האָב זיך אָפט געטראָפן מיט שווארצ־בארדן אין די ערשטע טעג נאָכ'ן פּראָ־צעס. — "וואָס זיינען אייערע פּלענער?" — האָב איך אים אָפט געפרעגט. און דער "לינקער", דער "אַנאַרכיסט", דער "באַלשעוויסטישער אַגענט" (ווי די אוקראַינער האָבן אויף אים געשריבן) — שווארצבארד, האָט מיר פּשוט און שטיל געענטפערט:

"געוואָלט וואָלט איך פאָרן קיין אַרץ־ישראל און דאָרט זיין אַ באַהעלפער פאַר קינדער, און אַ באַהעלפער — ווייל איך נעם קינדער קאָן איך נישט. איך בין נישט געלערנט אַליין; אָבער אָפּפירן קינ־דער אין דער שול, ברייגנען זיי אַהיים, זאָרגן פאַר זיי, שפּילן מיט זיי — וואָס האָט זיין שענער און בעסערע פאַר דעם?" . . .

דעם באַשיידענעם חלום פון שלום שווארצבארד איז ניט באַשערט געווען מקוים צו ווערן. די ענגלישע אַדמיני־סטראַציע אין ארץ־ישראל האָט נישט גע־פונען פאַר מעגלאַך אים אַריינלאָזן אין דעם אידישן לאַנד, און די ציוניסטישע און אידישע עפנטלאַכקייט זיינען נישט געווען בכוח דאָך אויסצו'פועל'ן פאַר אים אַן איינרייזע דערלויבעניש. און שווארצבארד איז געבליבן אין גלות. עס־עטלאַכע שעה רייזע פון פאַריז האָט איינ־געאַרבעט פאַר זיך אַ קליינעם געשעפט און דאָרט האָט ער געלעבט און געאַרבעט. קיינער האָט זיך אויף אים ניט געגאָכ־פרעגט. און ער האָט אויף קיין שום זאַך ניט פּרטענדירט. בלייבנדיק טריי דער זעלבער אידייע, וואָס האָט מיט פיר יאָר צוריק באַוואַפנט זיין האַנט, האָט אַן אַפּמאַך מיט דעם "קרן קומת".

— איר אַ פאַרזיכערונגס אַגענט?

שווארצבארד קוועטשט מיט די פּליי־צעס:

איר קאָנט זיך שוין פאָרשטעלן וואָס פאַר אַן אַגענט איך בין . . .

— אָבער וואָס האָט איר דאָך בדעה צו טאָן?

פאַרן קיין ארץ־ישראל, איך בין אַן איד אַן עקשן. איך וויל זיין אין ארץ־ישראל. און גראַד איצט, ווען עס איז שלעכט, ווען עס דראָעט אַ סכנה. איך קאָן נישט איינזיצן רואיק אין פאַריז. איך האָב אַ האָפענונג, אַז עס וועט מיר דאָך געלינגען אריינצוקומען אין לאַנד. אויף דער חילף, פון די אַפיציעלע ציוניסטישע קרייזן רעכן איך וויניק. זיי האָבן מיר פריער נישט געהאָלפן אין מיינע באַמי־אונגען צו פאָרן קיין ארץ־ישראל, זיי וועלען, מן הסתם, אויך איצט אַ פיינגער אין קאַלט וואַסער ניט אריינטאָן. אי, אַ־י האָט זיך איצט אָבער באַשאַפן אַ קפּעצי־עלער קאָמיטעט וואָס וויל זיך פאַרנעמען מיט דעם ענין. זיי האָבן מיר געשריבן אַז איך זאָל זיי געבן די פולמאַכט צו טאָן עס אין מיין נאָמען. איך האָב זיי, זעלבסטפאַרשטענדלאַך, די פולמאַכט גע־געבן, און איך וויל האָפן, אַז עס וועט זיי געלינגען צו באַקומען פאַר מיר אַן איינרייזע דערלויבעניש. און פאַרוואָס טאָקע ניט? איך בין באמת נישט קיין "געפערלאַכער עלעמענט" פאַר ארץ־יש־ראל, איר ווייסט, אַז איך בין ניט קיין פּאָליטיקער, איך וויל צוזאַמען מיט מיינע ברידער שטיין אויף דער וואַך אין דעם היינטיקן שווערן מאָמענט. איך האָב דאָס רעכט אויף דעם נישט אין אַ קלענערער מאָס, ווי יעדער אַנדער איד.

אַט דאָס שטרעבן צו זיין אויף די פאַ־דערשטע פּאָזיציעס אומעטום דאָרט, וואו די לאַגע איז באַזונדערס שווער, איז כאַראַקטעריסטיש פאַר שווארצבארד'ן. דער געוועזענער "אינטערנאַציאָנאַליסט" און כלומרשע'ער "אַנאַרכיסט" איז שווארצבארד איצט געוואָרן אַ הונדערט פּראָצענטיקער אידישער נאַציאָנאַליסט. כמעט אַ "שאָוועניסט". מיט אַן אַפּעגעס כעס, כמעט מיט שנאה רעדט ער וועגן אַלע שונאי ישראל, און ער וויל גאָרנישט וויסן וועגן קיין שום "מילדערנדע אומ־שטענדן" פאַר זיי. אַ באַקאַנטן אידישן פּובליציסט און כלל טוער קאָן ער בשום אופן נישט מוחל זיין, וואָס יענער האָט אין אַן אַרטיקל באַדויערט דעם ביטערן גורל אויף פון דער רוסישער אימיגראַ־ציע, וועלכע האָט איצט דערפילט דעם טעם פון גלות.

— נאָר אַ שווארץ־מאַה'ניק קאָן אַזוי שרייבן! — רחמנות צו האָבן אויף די פאַגראָמשטשיקעס, אויף די גזלנים, אויף די צוררי ישראל!

און עס העלפן נישט קיין שום טענות, אַז נישט אַלע רוסישע אימיגראַנטן זיינען פאַגראָמשטשיקעס, אַז עטלעכע זיי זיינען אַמאָל אַ קפּעצי־עלער קאָמיטעט וואָס וויל זיך פא

טוט דער קאָפּ זויי?

די ארבעט וועט ניט ווארטן ביז דער קאפּווייטיק וועט אוועק. זוכט ניט קיין סימפּאטיע אין אזעלכע צייטן, נאר נעמט אספּירין. עס האט קיינמאל ניט קיין דורכפאל.

זייט ניט קיין כראנישער ליידנדער פון קאפּווייטיקן, אדער פון וועלכן עס איז אנדער ווייטיק, זעט א דאקטאר און געפינט אויס די אורזאך. אין דער זעלבער צייט, שפּילט ניט די ראל פון א מארטירער. עס איז דא שטענדיק שנעלע באקוועמלאכקייט אין אספּירין. עס טוט קיינמאל ניט קיין שאדן. איז דאס ניט נארישׁ צו ליידן פון וועלכן עס איז נוצלאזן ווייטיק? עס קאן אפשר זיין אן איינפאכער קאפּווייטיק, אדער עס קאן זיין נוראלדישא אדער נוריר־טעס. רומאטיזם, לאמבעגא. אספּירין איז נאך אלץ די קלינסטע זאך צו נע־מען. עס איז כמעט ניטא וועלכע עס איז שטעכעניש אדער ווייטיק פון וועל־כע די דאזיגע טאבלעטעס זאלן ניט מא־נען באפרייען: זיי זיינען א גרויסע באַ־קוועמלאכקייט. פאר פרויען וועלכע ליידן פּעריאדיש; כאָטש קאן זיך אויף זיי שטענדיק פארלאזן אין ברעכן פארקי־לונגען.

קויפט די באקס וואס זאגט אספּירין און האט די עכטע נעדרוקט אין רויט. עכטע אספּירין טאבלעטס זאלן ניט מאַ־נען באפרייען: דאס איז געווען אן אלטער מאן מיט זיין יונג ווייבל. ער א גרייז גרויער זקן מיט א קריינקלאכן געזיכט און זי א בילד שיינע יונגע ווייבל מיט א מונטערן און לאכנדיקן געזיכט.

חנה'ן איז די פרוי ניט געפעלן גע־וואָרן. עפּעס איז געלעגן אין אירע אויגן א פרעכער און ארויספרערנדער בליק און עפּעס האט זי געהאט צופיל נאענ־טע באקאנטשאפט מיט די מענער באר־דערס, סיי יונגע און סיי אלטע. אבער מער ווי אלץ האט חנה'ן געוואונדערט די צערטלאכע ליבע מיט וועלכער די יונגע פרוי האט ארויסגעוויזן צו איר אלטן מאן און ווי דער אלטער מאן האט גע־ציטערט פאר איר ליבע.

זי האט אייניקע מאל צופעליק גע־הערט ווי די יונגע פרוי פאדערט פון איר אלטן מאן אז ער זאל מיט איר גיין שפּאצירן אין וואלד, און ווי ער פלעגט כמעט מיט טרערן אין די אויגן זיך ביי איר בעטן, אז ער קאן ניט, און אויף זיין געזיכט פלעגט זיך אויסמאלן א טי־פער שרעק ווען זי פלעגט לאכנדיק אים נעמען ביים ארעם און מיט גוואלד אים אוועקפירן.

—א מערקווירדיקע פאר פאלק, — פלעגט חנה טראכטן, — עפּעס האט דער מאן מורא פאר זיין ווייבס ליבע.

זי האט דערפאר אז דער דאזיקער אל־טער מאן איז מר. שענהאלץ, א רייכער לענדלארד פון ניו יארק, מיט זיין פרוי, און דאס איז אלעס וואס זי האט פון זיי געוואוסט. איבעריקנס וואס האבן איר אינטערעסירט די דאזיקע מענשן? נאר אין א געוויסן טאג, ווען חנה איז געזעסן אליין אויף א גראז־באנק, הינטער דעם האטעל, זיינען פּלוצלונג צו געקומען צו איר דער אלטער מר. שענ־האלץ מיט זיין יונגער פרוי און זיי האבן זיך אוועקגעזעצט אויף דער זעל־בער באנק.

חנה האט זיך געוואלט אויפהויבן און אוועקגיין, נאר איר האט זיך געדאכט, אז זי זעט אין די אויגן פון דעם אלטן מאן א ביטענדן בליק, אז זי זאל בלייבן, און זי איז געבליבן זיצן.

— איר זייט ניט לאנג אין דעם דא־זיקן האטעל? — האט דער אלטער מאן איר געפרעגט, אום צו פארבינדן מיט איר א געשפּרעך, — איר דיינקט דא נאך לאנג צו פארבלייבן?

— ניין, — האט חנה געענטפערט אפּ־הארציק, — ביי דער ערשטער בעסטער געלעגנהייט פאר איך נאך ניריאָרק.

זי האט געזעען ווי סערע קוקט אויף איר מיט אירע גרויסע און שטאלענע בלי־קען, אזוי ווי זי האט איר געוואלט דורכ־בויערן, און חנה האט זיך געפילט אזוי אומאנגענעם, דאס זי האט אראפּגעלאזן די אויגן צו דער ערד.

— איר איילט זיך צו פארן צוריק נאך ניו־יארק? — האט דער אלטער מר. שענהאלץ ווייטער געפרעגט פריינטלאך, — איר ארבעט דארטן ערגעץ?

— ניין, איך האב ניט קיין ארבעט, — האט חנה געענטפערט רואיק, — דאס וויל איך ערשט זוכן, כאָטש איך ווייס ניט ווי דאס אנצופאנגען.

—איר געפעלט מיר זייער אלס א שטילעס און ארענטלאכעס קינד, — האט דער אלטער מאן געזאגט מיט א פאטער־לאכער שטימע. — אויב איר ווילט, קאן איך אייך געבן א פּלאץ. איך דארף אין מיין "ריעל עסטייט" אפּס א מיידל צו פארשיידענע לייכטע ארבעטן, ווי צו גע־מען און אוועקשיקן בריוו און אזעלכע ארבעטן. איר קאנט האבן די דאזיקע שטע לע.

(פארטזעצונג קומט)

פארשיידענע נאָטיצן

דער באוואוסטער אידישער דיכטער לייוויק קומט קיין קאלגארי ארום דעם 20 נאוועמבער. אין קאלגארער ליטעראַרישע קרייזן איז מען זייער צופרידן פון דער גע־לעגנהייט און עס דערוואַרט דעם דיכטער א גרויסער קבלת פּנים.

* * *

דער מוטער פאראיין איז באשעפטיקט אין צוגרייטן א באנקעט צו דער דערעפע־נונג פון'ם לערן־סעזאן אין פּרץ־שול.

דער נייער פּרינציפּאל א. י. פּראוואטי־נער האט היינטיקע וואך צום ערשטן מאל באקענט זיך מיט'ן מוטער פאראיין און געערעדט ביי זייערער א פארזאמלונג וועגן דער אידישער שול.

* * *

די קולטור געזעלשאפט האט לעצטע וואך געקראגן די גרויסע ביבליאָטעק וואס זי האט אויסגעצייכנט פון פּוילן. מען ריכטעט שוין יעצט איין דאס פּלאץ פאר דער ביבליאָטעק אין פּרץ שול.

* * *

דר. רודין האט געעפנט זיין אפיס אין האראלד בילדינג, וואו ער פּראקטיצירט מעדיצין.

* * *

פּראפ. נארבאוויצקי האט שוין צוזא־מענגעשטעלט זיין סימפּאניש ארקעסטער און דער ערשטער קאנצערט וועט פאַרקו־מען אין מיטן נאוועמבער.

* * *

מען האט שוין ווידער אנגעהויבן בויען דעם קאונימי האל.

* * *

דאס יונגע פּארל, מר. און מרס. ל. פּערלמאן, האבן זיך צוריקגעקערט פון ווי־ניפּעג וואו זיי האבן פיין פאַרבראכט.

* * *

מרס. א. עראן איז נאך א לאנגער קראנקהייט געשטארבן. ערע איר אנדיינק.

* * *

די לעזער פון "דאס אידישע וואָרט" אין קאלגארי זיינען צופריין צו זעען ווי מען גיט זיי אפּ א פיינעם פּלאץ יעדע וואך פאר זייערע לאקאלע נייעס.

* * *

דער פרויען קאונסיל האט איינגעלאדן די דיכטערן אסתר שומיאטשער צו זייער א פארזאמלונג.

* * *

מר. אברהם גרין איז פארלאבט געוואָרן צו פרוי ראפּאפּארט. מר. גרין איז גוט באַ־קאנט אין קאלגארי אלס איינער פון די טעטיקסטע מיטגלידער אין דער בני־ברית ארגאניזאציע.

* * *

דער פּרץ־שול קאמיטעט האט לעצטע וואך ארויסגעשיקט אן אויפרוף צו אלע אידן אין קאלגארי וועגן די אנגעלעגנהייטן פון דער שול.

* * *

די ראטאריען ארגאניזאציע האט גע־נעבן אן עפּל טאג און געמאכט א גרויסן דערפאלג.

* * *

מר. טול און מר. אדרען זאגן צו אז זיי וועלן פערזענלאך גוט מאכן די חובות פון לעצטן באנקראט פון זייער פירמע.

לערערן פון טעאריע
שילער צוגענרייט פאר עקזאמענס
PATRICIA WALTON, L.A.B.
פּיאנא לערערן
508 20 AVE. WEST CALGARY

THERESA LOWDEN
פריער אין עדמאנטאן
לערנט פּיאנא, ספּעציעל אנפאנגערס
נעהילפס לערערן צו מרס. ענבערט
Address: THE ARMORIES
M3061 CALGARY

מינדל כהנה ע"ה
(קאלגארי)
אינזער מיטגלעביל אויף דעם טויט פון מינדל כהנה ע"ה. מיר טרייסטן די משפחה און ווינשן זיי מער פון קיין צער ניט וויסן.
ברודער, שוועגערן און קינדער
קאלגארי, אלטא.

דאס קינד פון זינד

די געפאלנסטע מענשן און די העכסטע איידעלע נעפּיען ווערן ארויסגעבראכט אין דעם דאזיגע מערקווירדיקן און העכסטן שפּאנענדן ראמאן.

פון א. ד.

(פארזעצונג)

און דער צופאל האט געוואלט, אז זיי זאלן פארפארן אין דעם זעלבן פּלאץ, וואו דער הייר־רייד האט געבראכט דער אומ־גליקלאכער חנה האלפערן.

קאפּיטל 19

דער פּלאץ וואו חנה האלפערן איז אויף אזא זאנדערבארן אופן פארוואָרפן געוואָרן, איז געווען א האלבער האטעל, א האלבער בארדינג הויז וואו עס פאר־פאדן געוויינלאך די זומער "פּלעזשׁערנ־קעס" פון דעם רייכערן קלאס. דאס זיינען די זעלבע בארדינג וואס ביי די פארמערס, נאר דא געפינט זיך שוין א פּיאנא, דא איז דא א פראנט רום צום טאנצן, די בארדערקעס גיבן דא מער אכטונג צו ניין אנקליידונג און די מענער פארבריינגען דא פריי ביי א פּאוקער, ניט מורא האבנדיק פאר זייערע פרויען.

ווען דער הייר־רייד איז זינגענדיק אז: קלינגענדיק, אנגעקומען פארטאג צו דעם האטעל, איז דער האטעל איינגנטימער שוין לאנג געווען אויף און ער האט זיך גאר ניט געוואונדערט, דערזעענדיק א פרעמדע מיידל צווישן זיינע בארדערס.

אבער חנה אליין האט אים באלד דער־קלערט, אז זי איז ניט קיין בארדערקע און אז זי איז אויך ניט געקומען צו קוי־נעם אויף א וויזיט, נאר זי האט אים איינגעזאגט געפרעגט, אויב ער דאַרף א ווייר־טערקע, אדער אויב ער קאן איר געבן אירגענט וועלכע באשעפטיקונג.

איר אפענער און ערלאכער געזיכט איז דעם האטעל קיפער געפעלן געוואָרן און ער האט געזאגט צ ואיר פריינטלאך:

— קיין ארבעט זומער אין די בערג פעלט ניט. מען האט, ניט צו פארזינדיר־קען, געגנג צו טאן ארום די נעסט, אבער צאלן קאן איך ניט. באצאלט ארבעטער האב איך געגנג.

—איך פארלאנג ניט קיין געהאלט, — האט חנה געענטפערט טרויעריק, — איך וויל זיך דא נאר אפּשטעלן א נע־וויסע צייט, און נאכהער וועל איך פּאַ־רען צוריק נאך ניריאָרק.

— געווים א קראנקע, — האט דער האטעל איינגנטימער געטראכט, — מוז נעבאך האבן די מאונטיינס לופט. מסתמא א "מאטש" אויף די לונגען.

און ער האט איר גלייך געהייסן זיך אפּשטעלן, ארבעט וועט זיך שוין פאר איר געפינען.

דעם האטעל איינגנטימער האט ניט גע־קאנט קומען קיין אנדער געדאנק אין קאפּ אויסער קראנקהייט, ווייל פילע ארי־מע לונגען קראנקע, וועלכע מוזן האבן פרישע און געזונטע לופט, קומען זומער אין די מאונטיינס און אין די בארדינג הייזער און אין די האטעלס אלס קע־כינס, ווייטערקעס אדער דינסטן און זיי ארבעטן בלויז פאר זייער בארד אדער פאר גאנץ קליינע "ווייזשעס"

— וואס דען קאן צווינגען דער דאזי־קער מיידל צו גיין ארבעטן אומזיסט, אויב ניט וואס זי טוט נעבאך זיין קראנק, האט דער האטעל איינגנטימער זיך גע־טראכט.

און אזוי האט חנה זיך אפּגעשטעלט אין דעם דאזיקן האטעל, וואו עס האט גע־הערשט א גאנצער דור הפלגה, דא זיי־נען געווען אפשר אריבער 150 בארדערס און בארדערקערס און עס האט גערוישט און געטומלט ווי אין א קעסל גארדן.

און אום אויסצומיידן די זעלבע דער־פארונג וואס זי האט געהאט אין דעם פריערדיקן פּלאץ האט חנה איינגענען זיך צוריקגעצויגן פון דער געזעלשאפט. זי איז קיינמאל ניט געגאנגען אליין, און א בארדער זאל איר באגעגענען, און זי האט ניט געזוכט קיין באקאנטשאפט.

נאר איין פאר פאלק פון דער גאנצער געזעלשאפט האט איר שטארק פאראינ־

BAYER ASPIRIN

קאלגארי

MISS EVELYN MITCHELL
A.T.C.M.
איז גרייט צו נעבן פידל לעסאנס צו אנפאנגער
Ph. W4446 1039-14 Ave. West

נאך עטלאכע יאר פּאסט גראדואייט ארבעט אין ניו יארק און מאנטרעאל האט
DR. F. H. WHEELER
דערפנט אפיסעס אין 302 אלבערטא קארנער
וואו ער ספּעציאליזירט זיך אין קראנקהייטן פון עופה'לאך און קינדער
Phone M 4466 Res. W 1731

אפיס שטונדן: פון 9 ביז 12, פון 1 ביז 6 און ביי אפּאינטמענטס.
Swedish Massage Institute
עלעקטריק און סטים קאבינעט באדס, מאמענטאלע הילף צו פארקילונגען, מיר היילן סייאטיקא, לאמבעגא, מוסקול־רומאטיזם, נייוריטיס, רומאטאיד ארטירי־טיס, כראנישע פארשטאפונגען און הייר־פיווער נעהיילט אין דריי טעג.
Phone M 2385
J. G. McKAY
Graduate Stockholm Institute
Chicago, Ill.
Ste. 334 Alberta Corner CALGARY

GERALD GOROSH, D.S.C.
Graduate from Dominion College of Chiropody
413 HERALD BLDG.
קאָרעקשאנס פון אלע פיס קראנקהייטן. שמערצלאזע באהאנדלונג פון היינער אויגן, פארהארטונגען, אראפּנעמאלונג ארטשעס און א. ו. א. ו. ו, טעלעפאָן עם. 3644.
"הינקט אריין, שפּאצירט ארויס"

באקאנטמאכונג
דר. פרענקלין ערמאנדס אנאנסירט, אז ער באנייט זיין
דענטאל פּראקטיק
נאך אן אפּוועזנהייט פון עטלאכע יאר אין פארלויף פון וועלכער צייט ער האט גענו־מען א סך פּאסט גראדואיט קורסן אין קאליפארניע, מזרח שטאטן און מזרח קאנארע.
זיין אפיס איז פולשטענדיק אויסגע־שטאטעט און מאדערנע — אלע ארבעטן ווערן פּינקטלאך געמאכט און די פּריינ־ווערן געהאלטן שטריינג מעסיק אין אנ־קלאנג מיט דער צייט. אלע ארבעטן גא־ראנטירט צו דער בעסטער צופרידנהייט.
DR. FRANKLIN EDMONDS
Cor. 8th Ave. and 2nd St. East
Over Princess Drug Store
PHONE M7070

Dr. Jamieson
CHIROPRACTOR
קיין מעסער, קיינע דראגס, עקס רעי סער־וויס. באראטונג פריי. ספּעציאליזירט זיך אין אינפאנטיל פּאראליזיס
308 McClean Blk., Calgary, Alta.
Phone M7568

דר. ל. רודין
וועלכער האט פּראקטיצירט פאר די לעצטע 8 יאר אין מעדיצין האט געעפנט זיין אפיס אין 913 הערלד בלדג. ער איז א ספּעצי־אליסט אין זיין פאך און איז גרייט צו נעבן בעסטע באדינונג צו די אידן פון קאלגארי.

פּראדקין און שומיאטשער
באריסטערס, סאליסיטארס, נאטארים
611 גרייט עקסטשענדזש בילדינג
אפיס טעלעפאָנע:
M 7110 M 7148
רעזידענס טעלעפאָן
M 1975
FRADKIN & SHUMIATCHER
Barristers, Solicitors, Etc.
Calgary Alberta

צו אלע אידן פון קאלגארי און אומגעגנט
ווינשן מיר צו אנאנסירן אז מיר האבן דערעפנט דעם נייסטן און סאמע מאדערנעם קאפע שאפּ און רעסטאראן אין מערב קאנאדע
בוכשטעבלאך ניי
מיר לאדן אייך איין צו באזוכן אונז און איבערצייגט זיך אליין
York Coffee Shoppe
YORK HOTEL
7TH AVE. AT CENTRE ST.
CALGARY

גרייט צו אייער היים פאר דעם ווינטער
טאן אונז פאר לאמבער אדער שינגלס צו נידעריקע פּרייזן.
אויך שטורעם סעש, צעמענט, טאר פּייפער, גלאז און א. וו.
Royal Lumber Co.
1018 11th Ave. West Phone W1037

פארגעסט ניט אייערע טייערסטע
מיר מאכן
מצבות
ספּעציעל דעזיינד פאר אידן צו מעסיקסטע פּרייזן
ALBERT J. HART
1821-2 St. East Phone M3601
CALGARY

קאלגארי

Arcade Beauty Parlors
ספּעציאליזירן זיך אין פּערמאנענט ווייוויינג, מאַרסעלינג, פינגער און וואטער ווייוויינג און אין אלע לייגס פון שיינהייט קולטור.
פאר אפּאינטמענט רופט אפּ
M 3868

און איצט!
6 פּאסט קארד פאטאס
פאר $1.00
לאזט ניט דורך די דאזיקע געלעגנהייט
LANE'S STUDIO
Phone M9041 CALGARY

ראיעלע אמאטאָרן פינישינג
מיר נעמן שנעלע באדינונג צו אלע קאמערי אר־דערס פון אמאטאָרן פינישינג, קאפּיאינג א.א.וו. און אונזער ארבעט איז נאראנטירט.
שיקט אייער נעקסטן ראָל פילם פאר הויר־קלאָ־סיקער ארבעט און צופרידנהייט צו
CENTRAL PHOTO STUDIO
R. A. BIRD, Prop.
25 Central Bldg., Calgary, Alta.
Cor. 7th Ave. and Centre St.

Phones:
Studio M 2345 W3234
E. B. CURLETTE
PHOTOGRAPHER
עטאבלירט 1900
קוואליטעט פּאטאס צו מעסיקע פּרייזן
111 Eighth Avenue West
CALGARY :: ALTA

M 3433 M 9 44
Bennett's 50c Taxi
24 שטונדן באדינונג
חתונה און שאפינג טריפּס, $2 א שעה
פּוירסי בענעט, מענעדזשער
224 זיבעטע עוועניו, איסט
טעלעפאָנירט פאר זאַן רייטס

Calder's Garage
גענ. אוילס, טייערס, אקסעסאָריס, גרייזינג, בעטערים רעדשאַרדזשׁ. וועלדינג און א. וו.
Cor. 12th Ave. & Centre St., N.
Phone H2525

24 שעה צו אייער באדינונג
סיטי 50 סענט טעקסי
יעדער דרייווער א באשיצער, פּרובירט אונז אויס איינמאל
M 7766 M 9229
קאנטרי טריפּס צו רעדוצירטע רייטס בענף און צוריק $5.00 פאר יעדן
חתונות א ספּעציאליטעט
הויפּט אפיס
206 8th Ave., East

AUTO WRECKERS & SALVAGE CO.
938-4th Ave. West, Louise Bridge
CALGARY, ALTA.
בעסטע פּרייזן געצאלט פאר צעבראכענע קארס
R 2531
שנעלע אטענשאן צו מעיל אָרדערס

ALF WELDING SHOP
231-7th Ave. East
PHONE M9493
אלע סארטן מעטאל פאבריקט
צופרידנשטעלנדע אוטומאביל ארבעט א ספּעציאליטעט

JACKSON'S WELDING
בלעקסמיטינג
עלעקטריק און אסעטילין וועלדינג
851 FIFTH STREET W.
Phones: M1998 — S0014
CALGARY :: ALBERTA

גאראנטיר א קורס אויפן גיטאר
36 לעקציעס
אין איר קרייגס די גיטאר פריי
B. MAUNDERS
M5464 511-5 Ave. West

אלע האָבן ליב גוטע פיש
מיר האבן די בעסטע פיש צו יעדער צייט. ניט אונז אייער נעקסטן אָרדער.
פּרובירט
אונזערע געריוכערטע לאקס און געזאלצענע הערינג
אין
Billingsgate Fish Markets
3 Stores:
222-8th Ave. E.; 107-7th Ave. W.
835-17 Ave. W.
CALGARY :: ALTA.

קאלגאריער מוטער גיט א גוטע עצה
מר. דזשא. הערים, הערבאליסט, קאלגארי, חשיב'ער הער: מיין טאכטער, העלען, איז געווען אין זייער א אפּגעשוואכטן צו־שטאנד און עס האט זיך ביי איר אנטווי־קעלט א שטארקע אטאקע פון רומאטיזם, וואס האט זי איבערגעלאזן הילפלאז פאר זעקס מאנאטן צייט. מיר האבן פּרובירט אלע סארטן מעדיצינען און הייל־מיטלען, אבער קיין זאך האט איר ניט געהאלפן, ביז מיר האבן ענדלאך באשלאסן צו אויס־פּרובירן אייער הייל־מיטל. איך בין באמת צופרידן צו זאגן, אז א צען דאלארדיקע באהאנדלונג האט פאר איר געטאן וואונ־דער. עס האט זי צוריק אויפגעבויט און האט איר פּוישטענדיק געזונט געמאכט.
אויפריכטיק אייערע,
(מרס.) ה. דזש. פּראקטאר.
540 18טע סטריט וועסט. טעל. עס 7351.
מאגזופּעקטשורט ביי
GEORGE HARRIS, Herbalist
507-24th Ave., W., Calgary, Alta.
Phone M3493
צו פארקויפן אין אלע דראג סטארס

THE GAINSBOROUGH ART STUDIO
פּיקטשורס געפריימט
דרעפּטינג
פּעטענטס
"געדיינקט דעם נאמען ווען איר דארפט א פריים"
703 2nd St. West Ph. M3359
CALGARY
W. ST. J. MILLER, Mgr.

הוד און אורווין
וועלכע האבן צוויי שיינע געשעפטן אין קאלגארי, זיינען ביידע ארענטלאכע לייט, וועלכע זיינען "אלד טיימערס" אין קאלגארי און זיינען גוט באקאנט צו די קאלגאריער אידן. זיי האבן א גרויסן סטאק און זיי פארקויפן
ערשט קלאסיקע שיך
און די אידן פון קאלגארי קאנען ביי זיי קריגן די בעסטע באדינונג.
HOOD & IRVINE
LIMITED
TWO STORES IN CALGARY:
113-8th Ave. West M2680
340-8th Ave. West M3688

Earl Ruttan
328-A 8 AVE. WEST
גיט לעקציעס אויף דער גיטאר און בענדזשא
האט אויך אן איינענעם ארקעסטער און יוטע שפּילן פאר אייערע אונטערנעמונגען

SUNNYSIDE AUTO BODY WORKS
קעבס און באדיס פאר אלע סארטן טראקס
באדי און פענדער ריפּעירס
אוטא רעדער געמאכט און פאריכט
קאר סיטס ארינטערנעשניטן פאר סליפּערס
Cor. of 4th Ave. and 10th St. N.W.
L2532 Evenings H1764

The Acme Tire Service
J. K. Creighton Lovejl Robinson
H3998 H3308
עקספּערט וואולקאניזינג און בעלט ספּלייסינג
נייע טייערס און אקסעסאָריס
מיר קומען און דעליווערן
228-7th Ave. East Calgary

Chas. A. Green
אוטא באדי און פענדער ריפּעירס
עקספּערט פיינטער און רעפּינישער
ספּעציאליסטן אין ברוך ארבעט
511 THIRD AVENUE WEST
Phones: Office R2623. Res. E5201

האוזייען גיטאר
קלאסן פאר אנפאנגער. עקספּערט אינסטרוקציע. נידעריקע רייטס
פידל קלאסן
פאר אנפאנגער. גרינדלאכע לערע צו נידעריקע רייטס
פאר איינצעלהייטן טעלעפאָנירט
M 4773
Adlam Music Studios
Pupil of Busoni, Boston
523-8th Ave. W. M 4773

PARISIENNE FUR SHOPPE
פארס געמאכט צו אָרדער
רעמאדלט, פאבריקט, ריליינד און געהאלטן אין סטאָרעדזש
אונזער מאטאָ:
צופרידנהייט, ערשט־קלאסיקע ארבעט, קוואליטעט און זייער מעסיקע פּרייזן.
M 5760 1203-1st Street West
CALGARY, ALTA.

מיר זיינען די איינציגע אויסשליסלאכע מאנופּעקטשורערס פון
מאָנומענטן
אין קאלגארי
איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז, עס וועט זיך אייך באצאלן
THE McDONALD GRANITE CO. LTD.
2313 Second Street East
CALGARY
Phone M 3305 — Res. M 2130

דער בעסטער שוסטער אין קאלגארי
FINE SHOE REPAIRING
1008-A 12 AVE. WEST CALGARY

לערנט זיך שפּילן פּאפּולערע מוזיק אין 3 חדשים צייט. שעפּטס שנעלער קורס אנפאנגער און פארטגעשריטענע
MRS. HAUN
W3101 1610-11 Ave. West

די נאענטסטע זאך נאכן פארברייننגען
קומט און זעט פון וואנען אלע שעוראלעי קארס קומען
General Supplies Limited
Calgary Chevrolet Dealers

מאכט זיך גרייט פאר דעם ווינטער
האט יוני וועטער אין מיטן ווינטער דורך נוצן א
טאָרריד זאַן
שטאָלענע פוירנעס
אין אייער היים
יעדע פיטשור וואס פארזיכערט מער היימישע באקוועמלאכקייט און א סך לייכטער צו אפּערירן אין אינ־קארפּאָרירט אין דער קאנסטרוקציע פון די דאזיקע פוירנעס.
זעט זיי אין אונזער שאורום.
Foulds & Booth Ltd.
Sheet Metal and Roofing Contractors
1010 12TH AVE. WEST
Phone W2887

מיר זייגען א סך פון אידישע ביזנעס, און מיר גאראנטירן אייער צופרידנהייט
קומט עסן אין
DOMINION CAFE
127-8 Ave. E. CALGARY M2132

THE DAY NITE INDOOR
GOLF COURSE
116 7th AVE., EAST
מיר האבן געעפנט איינעם פון די פיינסטע און מאָדערנסטע
גאלף קורסן
אין קאלגארי
קומט שפּילן, איר וועט זיך פארווילן
ריינקיים פארזיכערט
A. LINGS J. W. LELLETON

Classified Section קלאסיפייד סעקשען

פשעציערע פרייזן פאר אדווערטייזינג אין דער קלאסיפיצירטער אפטיילונג:

איין מאל, 5 ס פאר אייניג ווערט		פאר 3 מאנאטן $2.15	"
פאר א וואך 20 ס		פאר 6 מאנאטן $4.00	"
פאר א מאנאט 75 ס		פאר 1 יאר $7.50	"

:: צו פאררענטן :: FOR RENT

סוויטס צו פאררענטן

באלפוריא אפארטמענטס, קאטידראל עוועי., איסט אף מיין סטריט, 3 און 4 רומס, רענט $55 און $65.

נארט פאנאמא אפארטמענטס, 3 און 4 רומס, פרידזשידייר, באלקאנים, רענט $45 און $55.

נאבל בלאק, אלפרעד עוועי., איסט אף מיין סטריט. 3 און 4 רומס. רענט $40 און $47.50.

רעגפריו אפארטמענטס, מאונטען עוועי., 3 און 4 רומס, רענט $35 און $45.

געלט צו לייען. אויף 6½ פּראצענט. אינשורענס פאר אלעריי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאנס 761 55 און 807 53

באלטיק אפארטמענטס
מאניטאבא עוועי.
צו פאררענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקאריט. סקרינד באלקאנים. מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייסקער סוויט "די."
טעלעפאן 668 56

NOKOMIS BUILDING
האנדזריוון און קאמבערלענד
ווינשנסזוערטער גראונד פלאר ספּייס צו פאררענטן. פאסיק פאר לייכטער מאנופעקטשורינג אדער אפיסעס. ניי דעריקער אינשורענס רענט.
THE J. McDIARMID CO., LTD.
201 Nokomis Bldg. Phone 26 294

צו פאררענטן איינע אדער צוויי רומס, מיט אלע באקוועמלאכקייטן. זיך ווענדן אין 431 סט. דזשאנס עוועניו, טעלעפאן 588 51.

צו פאררענטן א שיין געפויריגשטע רום ביי א קאפל אן קינדער, אין א בלאק מיט אלע באקוועמלאכקייטן. פאסיק פאר א סינגל מאן אדער פרוי. קיין באדר. זיך ווענדן 1000 מיין סטר., קאר. פרינסשארד, סוויט 8.

הייזער צו פאררענטן

213 אטלאנטיק עוועניו, 5 רומס, $20.
217 אטלאנטיק עוועניו, 5 רומס, $20.
30 קאטידראל עוועניו, 8 רומס, $35.
THE ROYAL TRUST COMPANY
436 Main St. 846 478

צו פאררענטן א זעקס רום הויז. זיך ווענדן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פאררענטן 2 רומס מיט א באלקאני, אין א פריוואטער הויז, מיט עלעקטרישן אויוון. הייסע וואסער שטענדיג. פרעגן 662 מאניטאבא עוועניו.

צו פאררענטן א סטאר און א הויז אין א קאנטרי. זיך ווענדן אין 386 סט. דזשאנס עוועניו, טעלעפאן 921 53.

צו פאררענטן 1 אדער 2 גרויסע רומס מיט אלע באקוועמלאכקייטן, פאסנד פאר א קאפל אן קינדער, זיך ווענדן אין 328 מעגנוס עוועניו.

צו פאררענטן א סוויט פון 3 רומס אין א באנגאלאו. אוק פלארס און ווארימער נאראדזש פאר קאר. הייסע וואסער. ווענדן 572 באיד עוועניו, טעלעפאן 349 55.

צו פאררענטן 2 אדער 3 רומס אין א פול מאדערנער הויז, מיט אדער אן פוירלי טשור. אויך באדר אויב פארלאנגט. זיך ווענדן אין 335 מאניטאבא עוועניו.

צו פאררענטן 2 ניט געפויריגשטע רומס מיט א גאז אויוון, פאסיק פאר א קאפל. זיך ווענדן צו 280 רעדוואוד עוועניו.

צו פאררענטן א 10 רום הויז, 525 מעגנוס עוועניו, קאר. עגדריוס. ניי דעקאריטן. מעסיקע רענט. זיך ווענדן אין מייפל ליף האטעל, 655 מיין סט. טעל. 25.987

רעדוואוד אפארטמענטס
קאר. מיין און קאלערדזש
צוציענדיקע 3 און 4 רום סוויטס איצט צו האבן
טעלעפאנירט צום ערטייקער 175 55.
THE EMPIRE LOAN CO.
Agents
701 Union Trust Bldg.

:: צו פארקויפן :: FOR SALE

שטאטיקע הייזער

81 לאקסטאן עוועניו, 7 רום בריק הויז, אוק פיניש. ניי דעקאריטן, נייע עלעקטריש פיקסטשורס, געוויינערט פאר קראפט, סקרינד און גלעזערנע ווערענדע, אייזער נער פענס, נוטער נאראדזש. זיך ווענדן צום אייגנטימער ל. פלאווסקי, 88 בענער מאן עוועניו, טעלעפאן 329 53.

6 סילינדער סעדאן מיט היידראולישן בריעקס, נייע טיירס אין פערפעקטן צושטאנד. איינגנטימער וועט אוועקגעבן פאר $400. א וואונדערבארער איינקויף. טעלעפאנירט 348 57, אוונטז, 292 51.

S S S S S S S S S S S S

געצוואונגען צו פארקויפן

א שיינע פולי מאדערן היים פון 8 רומס, אלע גרויסע און ליכטיקע, מיט 4 בעדרומס אוק פלארס און פיניש. הייסע וואסער באר הייצונג און א גוטער 33 פוס לאט מיט א מעטאלענעם נאראדזש. אדום מיין סטריט. דאס איז א הויז וואס איז זייער ווערט $6.500. וועט אבער אנגענומען $5.000, מיט $1.000 קעש פאר שנעלן פארקויף. רופט אפ.

MR. LAWRIE, OF
J. J. SWANSON & CO. LTD.
601 Paris Bldg., Phone 26 349
or Evgs. 503-007

:: פערזענלאכעס :: PERSONAL

טענץ יעדע נאכט אין אונזערע קלאסו מיט ווייניפענ'ס בעסטע טענצער
גוטע פארטנער פאר אלעמען
קאמפליט קורס. פריוואט לעסאנס $5.00.
PROF. AND MISS SCOTT
200 Portage Ave. Next Lyceum. 88 106

מיטשעל און מיטשעל
רעגיסטרירטע פעטנט אטערניס, 718 מעקאינטייר בלאק, ווייניפעג. פעטנטס, טרייד מארק ענגומען אין אלע לענדער. ריזאנאייבל טערמס. טעלעפאן 747 88.

געלט!
פאר אייערע באלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוועלף מאנאטן צו באצאלן פון צוריק. ריזאנייבל ריינס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרויליך
אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.
General Loan and Insurance Agency
738 Somerset Block, Winnipeg.
Phone 24 789

R. B. ORMISTON
פלאריסט
צוויי סטארס צו אייער באדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בקומען טעלענראפירט איבעראל

לייף אינשורענס
בעסער צו האבן א פאליסי און ניט דארפן עס, איידער דארפן דאס און ניט האבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

מארים דעליקאטעסן
מיר פארקויפן אלע סארטן וואורשט געריוכערטע און געפיקלטע פליישן און ווינערס — אויך אימפארטירטע
א פולע ליין פון אידישע דעליקאטעסן
223 דאפערין עוו., טעל. 57 617

פרוי, 35 יאר אלט, פארלאנגט די באקאנטשאפט מיט אן אנשטענדיקן מאן, מיט א פיינעם באראקטער, מיט אדער אן קינדער. שרייבט צו "דאס אידישע וואָרט" באקס 1881

דיינקט!
אווערקאוטס — בלויע טשינטשילאס און פענסי טשעק בלענקעט קליידער אין העכער. עקסטרא וועגן
$25
SCANLAN & McCOMB
417½ PORTAGE AVENUE
טעלעפאן 282 22

וויקער פויריגטשור און בייבי קעריעדזשעס פארריכט. ספּריי גאלדפינטעט און אפהאלסטערד.
WILLOW ART FURNITURE COMPANY
288 GRAHAM AVE. PH. 24 677

געשעפט געלעגנהייטן Business Opportunities

פרוכט סטאר, אן אלט־עטאבלירטער געשעפט אויף א גוטן קארנער, רענט בלויז $40. פיקסטשורס $400. א גוטער געשעפט.

גראסערי, פרוכט און קאנפעקשענערי, איינער פון די בעסטע געשעפטן אין שטאט. סטאק $1.200. פיקסטשורס — $1.400. רענט מיט 4 רומס, $55. סיילס ביז $2.200 א מאנאט.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט
ח. פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
796 Main St. Phone 51 000

געשעפט געלעגנהייטן
אפארטמענט בלאק, נארט ענד, פון 10 רומס, אלע פארענט. ברייטנט אריין $4.700 א יאר. פריי $23.000.

מיר פארקויפן פארשיידענע געשעפטן, האטעלן, דזשענעראל סטארס, גאראדזשעס גראסעריס און קאנפעקשענערי סטארס. טעלעפאנירט, שרייבט אדער קומט אריין אין אפיס.
SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

:: שטעלע פארלאנגט :: SITUATION WANTED

א באי 21 יאר אלט זוכט א שטעלע אין א קאנטרי סטאר, איז אויך ווילליק צו לערנען מיט קינדער. קאן ריידן ענגליש, רוטע־ניש, פוילישן און דייטש. פאר מעסיקן געהאלט. זיך ווענדן 438 מעגנוס עוועניו.

עקספיריענסד סטענאגראפער פארלאנגט א שטעלע. האט 3 יאר דערפארונג אין קאנקשאן, אינשורענס, ליגאל און פינאנשעל ארבעט. צייטווייליק אדער שטענדיק. טעלעפאנירט 541 54.

אויב איר האט ניט גענוג־קראנען אייער צייטונג, טעלעפאנירט אונז אפ
אדער 409 55 213
און מיר ווילן אייך גלייך צושטעלן א קאפּיע

QUEENS THEATRE
מארים קראנער, דירעקטאר
דזשא. גרינבערג, גענעראל מענעדזשער
דזשיזיקאל יונגמאן, קא. מענעדזשער
לײדים פריי! לײדים פריי!
2 פאר 60 סענט; 2 פאר 90 סענט
2 פאר $1.10.
מארגן
מיטוואך אונט אקטאבער 15
מארים קראנער
און
דזשאנעט פאסקעוויטש
אין
"קעניגין פון מיין הארץ"
אפערעטע אין 4 אקטן, פון וו. סיגאל
זונטאג גרויסער קאנצערט
אונזער קאמפאני:
מענער פערסאנאל—מארים זילבער־שטיין, אויזדאר קליין, היימי ראפאפארט, מארים אפעל, היימי פיינשטיין און סעמועל פויגלנעסט
פרויען פערסאנאל—עני שאפירא, סילי ליפצין, פוירל פויגלנעסט, פאולין שייפער און סארא קראנער

NEW PALACE THEATRE
היינט און מארגן
"לײדים אף לייזשור"
אויך קאמעדי, פאקס נייעס, ווייטאפאן וואריעטעס

לאזט אונז אויך ווייזן!
איר וועט זיין פאראינטערעסירט אין אונזער אויסשטעלונג פון אינדוסטריעלע און היימישע גיז איינריכטונגען וואס ווערן געוויזן אין אונזערע שאפס אויף אסיניבאין עוועניו.
טעלעפאנירט 312 842
אדער 314 842
פאר אן אפאינטמענט
Winnipeg Electric Company
"אייער נאראנטיע פאר גוטער באדינונג".

שפּאָרט אייער קוילן ביל
און שטעלט אפ די ווענטן דורך האבן אייערע טירן און פענסטער צוגעפאסט מיט די
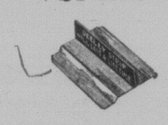
אימפּרוווד מעטאל
וועטער סטריפּס
געמאכט אין ווייניפּעג זינט 1906.
J. F. DEELEY
1086 MAIN ST. PHONE 56 451

INCOME TAX SERVICE
AUDITS, FINANCIAL REPORTS
INVESTIGATIONS
בוקקיפינג סערוויס
ס. א. פארטינאל
— מיט —
דזשא. לוס און קאמפאני
Chartered Accountants, Auditors
204 עוועניו בלאק, טעלעפאן 942 23
רעזידענס פאן 524 24

וואנצן און קאקראוטשעס
פארניכטעט. ארבעט גאראנטירט
CHARLES RIESS & CO.
376 Colony St. Phone 33 529

האט געוואלט דערווייזן אז לופטפליעריי איז זיכער

(שלום פון זייט 2)

דער באנקיר האט זיך ניט באוויזן. מען האט אים נאטירלאך, באלד אנגעהויבן צו זוכן, אבער עס איז פון אים קיין זכר ניט געבליבן אויף דער שיף. דער קאפיטאן האט ארויסגעגעבן א באפעל אפצושטעלן די יאכט שיף און מען האט גענומען נישטערן די וואסערן. אבער עס האט גארניט געהאלפן. דעם באנקירס קערפּער איז ניט געפונען געווארן.

ווען די צוואה פון באנקיר איז אויפגעעפנט געווארן האט די פאמיליע אויסגעפונען, אז ער האט אפגעזאגט גאנצע 40 טויזנט דאלאר צו זיינע מיטפליער, אבער דאס מערקווירדיגסטע איז דער סאמע לעצטער פּראגראף פון דער צוואה וואו ער שרייבט די פאלגנדיקע ווערטער: "איך ווינש, אז אויב איך שטארב אין די פאר־איינינטע שטאטן, זאל מיין קבר זיין אויף דעם גרונט פון ים".

וואס דער באנקיר האט געוואונשן, האט דער צופאל געבראכט, אז עס זאל מקוים ווערן.

זיין הארץ האט ווייזט אויס פאראויס־געפילט וואס עס וועט פארקומען.

אם אזוי האט פארענדיקט זיין קאריע־רע דער באנקיר בלעקע, וועלכער האט גע־וואלט באוויזן אז לופט פליעריי איז זי־כער, און אז ער האט עס באוויזן איז קיין ספק ניט, ווייל ער איז ניט געשטארבן אין דער לופט, נאר אין מיטן ים.

אין פעלעס טעאטער

היינט ווערט געוויזן דאס בילד אויף וועלכער איר האט געוואוינט, די סענסאציע פון יאר "לײדים אף לייזשור". דאס בילד האט געמאכט דעם גרעסטן 'היט' וואו עס איז נאר געשפּילט געווארן. זעט עס, איך וועט עס באוואונדערן און איר וועט זיך זייער אמוזירן. עס ווערט אויך געוויזן א דורכאויס היידנדיקע קאמעדיע, פאקס נייעס און ווייטאפאן וואריעטעס.

לכבוד יום טוב וועט דער טעאטער זיין אפן 12.30 ביי־טאג דינסטאג און מיטוואך אקטאבער 14טן און 15טן.

וועריקאס אלסערס, רינענדיקע וואונדן, עקזעמא

און אלע אנדערע הויט קראנקהייטן נעהיילט אין דער צייט ווען איר ארבעט. לייכטע זעלבסט־הייפישע באהאנדלונג, געגעבן מיט אויסגעצייכנ־טע דערפאלג וואו אלע אנדערע הייל־מיטלען האבן ניט געהאלפן. א סך באשטעמיטונגען, שרייבט צו

NURSE DENCKER
610½ Portage Ave., Winnipeg

מרס. וו. סטיינאקער, מעמיסקאו, אלבערטא, שרייבט: איך בין אויי דאנקבאר צו אייך וואס איר האט אויסגעהיילט מיינע פיס. איך האב נע־האט צוויי זייער שלעכטע וואונדן אויף זיי, איך וואלט זיי קיינמאל ניט אויסגעהיילט, איך בין אבער גאר־הייל געווארן אזוי שנעל ווי איך האב אנגעווענדעט אייער אויינטמענט און א. וו.

זעט אונזערע נייע ספּרינג סחורות
א גרויסער אויסוואל פון וואס אויסצוקלייבן
Dominion Furniture Co., Limited
499 NOTRE DAME AVENUE
PHONES: 86 195 — 87 873

מען הערט גאר ניט קיין געשריי. דער נע־פעל דערשטיקט אלעס. ער האט אנגעהויבן בען רופן א פאליסמאן, קיינער האט אים ניט געענטפערט. זיינע האר זיינען געווען נאס, זיינע קליידער זיינען געווען פייכט פון נעפל און ער האט אנגעהויבן צו צי־טערן. עס איז געווען אין מאנאט נאוועמ־בער, די לופט איז שוין געווען קאלט און די נאסקייט פונ'ם נעפל האט זי גע־מאכט פיל קעלטער ווי זי איז געווען.

— אך, נאט! וואס טוט מען? — האט דער ארימער נעאר אויסגערופן, וואו בין איך? וואוהין זאל איך גיין? — איך קאן דא ניט בלייבן שטיין, איך מוז גיין, פיליכט וועל איך טרעפן א פאליסמאן אדער אזוי א מענש, וועלכער זאל מיר אריינפירן אין א הויז וואו איך וועל קאר־נען איבערנעכטיקן.

ער האט אנגעהויבן צו גיין. אזוי ווי ער האט מורא געהאט צו גיין אין דער מיט נאס, מען זאל אים ניט איבערפאלן, אט ער זיך געהאלטן ביי די ווענט פון די הייזער. ער האט געזוכט א טיר אדער א פענסטער פון וואנען עס זאל שיינען ליכט, דארט אט ער געהוואלט אריינגיין און בעטן מען זאל אים לאזן נעכטיקן. ער האט אבער גארניט געפונען, די טירן זיינען געווען פארשלאסן, די לאדן פון פענסטער פארהאקט.

(פארטזעצונג פאלגט)

פארוואס ליידן אומנויטיק?
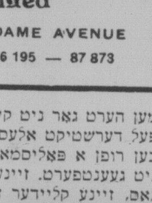
מ. ראסאף
איר קאנט זיך פארהיטן פון א סך אומנויטיקע ליידן און אומבא־קוועמלאכקייטן דורך בלויז מיך אפרופן
STANDARD SHEET METAL & ROOFING CO.
907½ MAIN ST., PHONE 54 770 RES. PHONE 54 552

THE TRADERS TRUST COMPANY
אפיציעלע אסיינים, עקזעקיוטארס, אדמיניסטראטארס,
פינאנציעלע אגענטן
4טער פלאר, יוניאן טראסט בילדינג טעלעפאן 892 26

DODD'S KIDNEY PILLS
FOR ALL KIDNEY DISEASES
BACKACHE
BLADDER TROUBLES
RHEUMATISM
NUMBER 4087 THE PROPRIETORS

פאר איבער א דריטל יארהונדערט זיינען דאדס קידני פּילס אנערקענט געווארן ווי א רפואה פאר רוקן־ברעכע־ניש, רומאטיזם, פענכער טראבלס און אלע אנדערע קראנקהייטן פאראורי־זאכט פון פעלערהאפטע נירן. צו באק־קומען ביי אלע דילערס פאר 50 ס. א באקס, אדער 6 באקסס פאר $2.50. אדער דירעקט, ווענ איר שיקט צו דעם פריז, פון
THE DODDS MEDICINE CO. LTD.
Toronto 2, Ont.

זוען שפייז זויערט...

באזיסט דעם מאגן מאמענטאל

ארום צוויי שטונדן נאכן עסן לײדן א סך מענשן פון זויערע מאגנס. זיי רופן דאס אומפארדייאונג. דאס מיינט אז די נערונג פונ'ם מאגן זיינען איבער־סטימולירט געווארן. דאס איז אן אי־בערפלוס פון זויערקייט. דער מיטל צו קארעגירן דאס, איז מיט אן אלקאלאי, וואס נעטראליזירט א סך מאל איר פארגעס אין זויערקייט.

דער ריכטיקער מיטל איז פיליפס' מילק אף מאגנעזיא — בלויז א טעמ־לאזע פליסיקייט; אנגענעם, עפישענט און ניט־שעדלאך. אבער פון הרג'עט איבערפלוס זויערקייטן. דאס איז פאר־בליבן דער סטאנדארד מיט דאקטוירים פאר איבער 50 יאר.

דאס איז א שנעלע מעטאדע. דעזולט־טאטן קומען כמעט מאמענטאל. דאס איז די גוטע־הייסנד מעטאדע. איר וועט קיינמאל ניט נוצן קיין אנדערע וועג איר ווייסט.

זייט זיכער צו קויפן עכטע פיליפס' מילק אף מאגנעזיא צוגעשריבן פון דאקטוירים פאר איבער פופציק יאר אין קארעגירן מיטל איבערפלוס זויערקייט. 50 סענטיק פלעשלאך — אין יעדער דראג סטאר. די עכטע אין שטענדיק א פליסיקייט — קיינמאל ניט נעמאכט אין טאבלעטס פארם. ניט אכטונג אויף דעם נאמען פיליפס' אויפ'ן "רעפער" און פלעשל.

:: פאר־זוכונגען :: WANTED

מיידלעך צו ארבעטן

מיידלעך צו ארבעטן אין אונזערע פאבריקס. גוטע לוינס. שטעדיגע ארבעט. אויבן אין דער פאבריק.
WINNIPEG MANUFACTURING CO. LTD.
Cor. Ellice Ave. and Langside St.

מאנס העלפער
אין אונזערע פאבריק, אויבן אין דער פאבריק.
WINNIPEG MANUFACTURING CO. LTD.
Cor. Ellice Ave. and Langside St.

מיידלעך צו ארבעטן
מיידלעך צו ארבעטן אין אונזערע פאבריק. גוטע לוינס. שטעדיגע ארבעט. אויבן אין דער פאבריק.
WINNIPEG MANUFACTURING CO. LTD.
Cor. Ellice Ave. and Langside St.

מיידלעך צו ארבעטן
מיידלעך צו ארבעטן אין אונזערע פאבריק. גוטע לוינס. שטעדיגע ארבעט. אויבן אין דער פאבריק.
WINNIPEG MANUFACTURING CO. LTD.
Cor. Ellice Ave. and Langside St.

מיידלעך צו ארבעטן
מיידלעך צו ארבעטן אין אונזערע פאבריק. גוטע לוינס. שטעדיגע ארבעט. אויבן אין דער פאבריק.
WINNIPEG MANUFACTURING CO. LTD.
Cor. Ellice Ave. and Langside St.

ברודער מארד
העכסט אינטערעסאנטער און שפאנענדער ראמאן

(פארטזעצונג)

ווען א פרעמדער וואלט געזעען ווי גראף אלפרעד זארגט זיך פאר זיין נעפע, וואלט ער געווים אויסגערופן:

— אט דאס איז א טרייער אנקל! ער האט עס ליב זיין נעפע.

גראף אלפרעד האט אבער געהאט עפּעס אנדערש אין זיינען. ער האט געוואלט לויז ווערן פון דעם יונגן־מאן און האט נאר געזוכט א פאסנדע געלעגנהייט ווען קיי־נער זאל ניט קאנען אים באשולדיגן, אז ער האט עס אומסיסטן געטאן.

איין טאג איז גראף אלפרעד ארומגע־פארן מיט גראף גאגארע אין די נאסן פון לאנדאן. גראף אלפרעד האט געזען פון זיין פלימעניצע איינעם שייר־נע זאכן, וועלכע פרויען האבן זייער ליב.

יעדע פרוי, זי מעג זיין רייך אדער ארום, הויך אדער נידעריג, א קענינן אדער א בעטלערן, האט ליב די שיינע גלענצנדע שטיינדלאך, וועלכע מיר רופן ברילליאנטן. גראף אלפרעד האט אלזא געוואלט קויפן פאר גרעפין אלים אייניקע ברילליאנטן און האט מיטגענומען זיין נעפע, גראף גאגארע מיט זיך.

דער טאג איז געווען זאנדערבאר, די זון האט זיך געוויזן אין דער פרי אויף אייניקע מינוט, דאן איז זי פארשוואונדן געווארן אונטער א וואנט פון וואלקנס. איבער דער וועלט שטאט לאנדאן האט זיך אראפגעלאזט א גערייכער נעפל.

עס איז אוממעגלאך צו באשרייבן א נעפל אין לאנדאן. מען מוז וואוינען אין לאנדאן אייניקע יאר צו וויסן וואס דאס מיינט, און ווער עס נעפינט זיך אין דער

סער סענער וואלטן געטרונקען און נעהאט פארגעניגן פון ס ר י י ' ס קאקא ווען סער פרויען וואלטן באריעם אז דאס איז א "מאנס טרונק" און זיי וואלטן עס סערווירט צו זייער־ע סענער און זין. סענער זיינען בלויז דערוואקסענע באים— און וואו איז דער מאן וואס האט ניט ליב אן אפעטיטנע קאפע פריי'ס. מיט איר געשמאקן שקאלאד פלייווער? פאר דעם מאן וועלכער דארף ארבעטן מיט זיינע הענט אדער מיט זיין מארך—איז ניטא קיין בעסערע געזונטע געוואוינהייט ווי א טענאסע קאפע ס ר י י ' ס ק א ק א

שרייבט פאר באריטט פאר דייטקייט און קוואליטעט זינט 1728.
J. S. FRY & SONS (Canada) Ltd., Montreal 293
פרייען דעסיפי בוד

א ריינערע היים, מיט א סך ווייניקער ארבעט, ביי איבערלייגן דעם פלאר מיט הארדוואוד.